

60. *výročí*

Valašského
souboru
písni a tanců

BESKYD

1945
2005

Zubří

VALAŠSKÝ SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ VALAŠSKÝ KRŮŽEK JAVORNÍK, BESKYD 60. výročí

Budeme vyprávět o historii i současnosti našeho národopisného souboru Beskyd, který v letošním roce oslaví 60 let své existence. Soubor udržuje tradice, zvyky, obyčeje našich předků a dá se proto tvrdit, že svou činností sahá do hlubší minulosti našeho regionu.

1. ÚVODNÍ SLOVO

Vážení spoluobčané,

v letošním roce slaví národopisný soubor Beskyd 60 let svého trvání. Tento soubor patří mezi nejstarší a zároveň mezi nejúspěšnější spolky v Zubří. Svědčí o tom pozvání tohoto souboru na různá folklorní setkání a festivaly, nejenom v naší republice, ale i do zahraničí.

Je velmi dobře, že členové souboru Beskyd nemyslí pouze na přítomnost, ale mají na mysli i budoucnost tohoto souboru. Proto systematicky vychovávají své nástupce, aby soubor mohl i v budoucnu bez problému fungovat.

Na závěr bych rád, jménem zastupitelstva našeho města i jménem svým, poblahopřál souboru Beskyd k tomuto krásnému výročí a zároveň Beskydu přeji do dalších let hodně úspěchů, pohody a aby i nadále udržoval tradice, zvyky a obyčeje našich předků.

Jiří Randus
starosta města

60 let souboru BESKYD – ZUBŘÍ

Běh času je neúprosný, ale spravedlivý. Přesto se zdá neuvěřitelné, že Beskyďáci – céry a ogarí většinou z města Zubří již 60 let nesou prapor folklorních tradic. Tradic vytvořených dělným valašským lidem, který si svůj život po práci na chudých kamenných políčkách zpestřoval zábavou – písní, tancem či hrou.

K souboru Beskyd mám osobní vztah, mám zde řadu osobních přátel již ze 60-tých let minulého století. Cením si na souboru nejen jejich standardní folklorní úroveň bez viditelných výkyvů, ale i jeho nezištný přístup k ostatním. V Zubří za úzké spolupráce s místním souborem se konaly přehlídky dětských i dospělých souborů, svou tradici tu mají i místní slavnosti konané vždy koncem května (kácení máje a metlářský jarmark). Vyhlášený je tradiční valašský bál, pořádaný a organizovaný Beskyďáky za účasti místních obyvatel, hostujících folklorních skupin z domova, ale i ze zahraničí. Vážím si toho, že soubor udržuje přátelské a živé kontakty např. s Polskem či Rakouskem. Spolupráce není formální, obě strany se mohou pochlubit osobními přátelstvími a výměnami.

Za 60 let prošly Beskydem stovky cérek a ogarů, z nichž mnozí zastávali a zastávají vysoké posty v lidosprávě a státní správě, mnozí z nich jsou dnes úspěšnými manažery či podnikateli.

Blahopřeji Beskyďákům k 60. výročí souboru, k výsledkům kterých dosáhli. Děkuji Beskyďákům za odvedenou práci, kterou vyorali hlubokou brázdu ve folklorním hnutí, kterou vychovali desítky a stovky úspěšných lidí. Lidí, kteří zátěží ve folkloru získali ostruhy, energii a smysl života pro svůj osobní život, pro své rodiny a své okolí.

Přeji Vám, milý jubilate, pevné zázemí do dalších let. Přeji Vám přízeň vedení města, sponzorů. Přeji Vám širokou základnu nastupující mladé generace a nadále schopné vedení vychované ve vlastních řadách. Přeji Vám pohodu a úspěchy v Beskydu i ve Vašem soukromém životě.

Ladislav Michálek
I. místopředseda FoS ČR

Vážení přátelé folkloru,

jsem rád, že mohu popřát národopisnému souboru „Beskyd“ k 60. výročí jeho založení dostatek elánu a inspirace pro další uměleckou činnost.

Velmi si cením toho, že v okolí Zubří žije skupina lidí, zapálených pro folklor, schopných udržovat kulturní odkaz našich předků a navíc ještě získávat pro lásku k tradicím děti a mládež.

Uvědomuji si, kolik času a mnohdy i vypětí vyžaduje úsilí, na jehož konci bývá vřelý potlesk. Chtěl bych proto touto formou poděkovat všem, kdo pracují v národopisném kroužku „Beskyd“ a šíří tak dobré jméno moravského lidového umění doma i v cizině.

Všem členům, spolupracovníkům i patronům souboru přeji hodně nadšení a energie pro jejich krásnou činnost a především mnoho spokojených diváků a posluchačů, pro něž bude každé vystoupení zážitkem, jaký dlouho zůstává v srdci!

Libor Lukáš
hejtman Zlínského kraje

Vážení přátelé,

tak jako patří k Valašsku hory, tak k němu patří lidové zvyky a kultura. Zatímco hory valašskému kraji nadělila příroda, o lidové zvyky a kulturu je potřeba se po celé generace starat, aby nezanikly. Obzvláště v dnešní době moderních informačních technologií, kdy jsou naše děti zavalované televizními seriály a počítačové hry mají své místo v každém dětském pokoji, je potřeba jim připomínat, že existuje něco jako svébytná valašská kultura se svými zpěvy a tanci. Tyto písně a tance je potřeba se naučit milovat již od samého dětství a nejlepší formou splynutí s touto kulturou je aktivně je provozovat. V tomto mají nezastupitelnou funkci národopisné soubory vznikající přímo v obcích.

Historie národopisného souboru Beskyd ukazuje, že se tato tradice daří udržet po desítky let a předává se z generace na generaci. Díky mnoha nadšencům se tato tradice daří nejen udržet, ale i rozvíjet a předávat ji mladší generaci. Udržování tradic, zvyků a obyčejů našich předků přispívá k pocitu národní svébytnosti a identity v dnešní sjednocené Evropě.

Chtěl bych na tomto místě poděkovat všem, kteří se o zachování našich národních tradic zasloužili a popřát, aby se jejich dílo dařilo i v budoucnosti a jejich řady se rozrůstaly.

Jaroslav Kubín
senátor za volební obvod 77

Díky Vám Beskyďáci!

Posláním nás, folkloristů, je šíření a udržování našich zvyků a tradic pro příští generace. V Zubří se nemusí obávat, že za sto let nebudou děti vědět, že tato obec proslula krajkou a metlářstvím, že nebudou znát řemeslnické a jiné valašské tance a písničky ... Všichni, kteří známe Valašský soubor Beskyd víme, že právě tento soubor udělal za dobu své existence vše, co bylo v jeho silách, aby naše písničky, tance a zvyky nevyhynuly.

Patří mu proto velký dík! Nejen, že vzdělávají děti ve svém městečku, ale i pro další Valachy pořádají valašské bály, školení, přehlídky a také i akce pro obveselení a stmelení „valašského lidu“.

Častokrát mám na mysli jejich obvyklé heslo „Beskyd je nejlepší“, a musím říct, že v některých směrech opravdu je.

Takže milí Beskyďáci, díky Vám za šíření a udržování naší lidové kultury a do dalších let činnosti hodně elánu, dobrých nápadů, šikovné děti a trpělivé vedoucí přeje za všechny Valachy.

Jana Šamánková
předsedkyně ValFos

„Kulatiny slaví každý z nás, ať už malé, půlkulaté nebo velké. V každém případě ne však tolik přímých účastníků, jako 60 let folklorního souboru. Není možné ani spočítat kolik zuberských občanů se za těchto dlouhých let podílelo na činnosti souboru.

Ani název souboru nepřežil jeden a dostal hned několik názvů – Valašský krúžek, Javorník, Beskyd.

Co všechno se za těmito názvy ukrývá, se snažili autoři tohoto bulletinu zveřejnit. Přes veškerou snahu se jistě nepodařilo všechno. Nelze zmapovat veškerých šedesát let činnosti souborového života, tvorby, bolesti, radosti, cestování, úspěchů, zklamání apod.

Autoři se snažili, obraceli se na zakladatele prvních začátků, nesmělých krůčků, ale paměť vždy spolehlivá není. V běhu soukromého života, starostí se zkrátka zapomene. Vždyť i kroniky souboru se začaly psát mnohem později. Zpočátku nebylo co zapisovat, tak si to většina také myslela. Teprve čas ukázal jaké hodnoty tato zajímavá činnost nabývá. Není to jen většinou veselý druhý život v kolektivu mladých lidí naladěných na stejnou strunu lidových písniček a tanců, ale také význam zachování lidové kultury v obci pro budoucí generace, smysluplného zaměstnání mladých lidí, obohacení jejich volného času

Z drobných střepů jsme tak poskládali mozaiku zuberského folkloru. Nápad přišel v pravý čas, dokud žije většina pamětníků-nadšenců, kteří před 60 lety začali v obci toto významné společenské dění.

Díky několika, stále nadšeným lidem, jsme se snažili alespoň nahlédnout do minulosti souboru.

Svémi vzpomínkami přispěli: p. Václav Šimurda, Jaroslav Malík, Zdeněk Koláček, Vlasta a Josef Hrachovcovi, zpracoval pan uč. Jan Koláček.

Na přípravě tisku se podíleli: materiálně Pavel Maceček. Zpracovali: Kristýna Janíčková, Zuzana Závorková.

Omlouváme se všem těm, na které se možná zapomnělo.

Nechť současná mladá generace pokračuje v námi načatém díle.“

Josef Gajdoš
vedoucí souboru

2. HISTORICKÝ POHLED

2.1 Jak to vlastně bylo a začalo ...

Naše obec patřila mezi největší obce rožnovského panství a měla svůj životní rytmus, který byl spojen s církevním a hospodářským rokem.

Zvlášť po vystavění kostela sv. Kateřiny a vznikem farnosti, rovněž postavením školy (učírny) pro obce Zubří a Vidče, se zintenzívněl i společenský život zásluhou prvých učitelů či správců škol a duchovních. Jeden z významných kněží P. Alois Pozbyl, který se v Zubří zasloužil o výstavbu tehdejší „Naší Domoviny“ (dnešní městský úřad), vydal v roce 1904 drobnou knížečku „Dožínkové slavnosti“ s poznámkou, že hudbu k uvedenému pásmu dodá zájemcům za 5 korun, které budou věnovány na fond pro výstavbu Domoviny.

Pravidelné týdenní mše s dodržováním církevních svátků (Vánoce, Velikonoce, svatý Duch, Boží tělo, svátek sv. Kateřiny), spojené se starodávnými pohanskými zvyky (vítání jara, vynášení Morany, poděkování za bohatou úrodu – dožínky), obohacovaly spolu s lidovou písní, pověstmi, bájemi a tancem obecní společenství.

Báča zpívá:
Krokem

Z mě-steč-ka jsem vy-šel, mu-zí-gu jsem sly-šel, ta lí-bez-ně hrá-la, až po-
po-ska-ko-va-la, hop!
(Týmže nápevem)

Štafa: Bratři, milí bratři,
dozajista patří,
bysme šli k Betlému
k Ježíšku malému — hop!

Gryca: Ovce, milé ovce,
ať vás pase kdo chce,
já vás pásf nehudu,
rač k muzice půjdu.

Báča, Štafa, Gryca sednou na obušky a hlavy k sobě schouli.
Musíme si poléhati,
po robotě spočívati.
Mičudo, spíš? Slyšíš, jak andělé Boha chválí
»Gloria in excelsis Deo«?

Všichni zpívají:
Rychle

Po-běh-ně-me k Be-tlé-mu, k Be-tlé-mu, k Je-žíš-ko-vi [:ma-lé-mu:]
Já mu dám pár ku-lá-tek, ku-lá-tek, a Ba-ča [:ho-lou-bá-tek:]
Je-ště tro-chu žin-čí-ce, žin-čí-ce, sme-lá-ny do [:la-hvi-ce:]

Úryvek z vánoční lidové hry, publikované ve Sborníku musejní společnosti ve Valašském Meziříčí, číslo 13, 1907. Obsáhlou vánoční kolední hru s texty i nápěvy zapsali Al. Pozbyl a učitel Josef Dubský.

Valašští pastuchové v Zubří z vánočních lidových zvyků na Valašsku. Tři hoši, obyčejně školáci z horní školy, oblečení v košili, kterou mají přepásanou přes ramena do kříže, s ozdobnými pásy (na způsob kněžské stoly), v čapkách s perím – rozličně olepených, dva s obušky v rukou, jeden s čakanem, chodí od Božího narození do Tří králů po dědině, aby si vyptali nějaké dárky.

Vynášení Morany a vítání jara v Zubří.

Slavnost dožíněk – asi v roce 1930 připravil Orel na svém hřišti u Domoviny.

Mnohé zvyky a obyčeje se udržely i po vzniku samostatné obce v roce 1850 a ještě i v době po I. světové válce ve 20. a 30. letech měly v životě obce své místo. Nově vzniklé společenské organizace ve své činnosti udržovaly tyto tradice a k nim ještě přidávaly ochotnické divadlo s pestrou tematikou svých her.

A tak naši prarodiče pamatovali vynášení Morany, které končilo zimu, bujarý šmigrust, kterému ještě předcházelo vyvláčení toho, co si nedbali hospodáři po zimě včas neuklidili, církevní sv. Duch se spojoval se smažením vajec, Boží tělo bylo květinovou slavností, sklizní obilí vrcholila práce na polích a dožínkové slavnosti byly poděkováním za bohatou úrodu, Kateřinské hody ukončovaly rok hospodářský a adventem začínaly přípravy na Vánoce a konec občanského roku.

A do toho ještě přicházely životní události občanů - narození, svatba, odvody na vojnu, smrt. Ke všem těmto událostem patřily zpěvy, obřady, tradiční zvyky, tance.

Ještě v 30. letech minulého století se v Zubří vítalo jaro vynášením Morany, dožínkové slavnosti se konaly jak u Naší Domoviny (Orelská jednota), tak u Sokolovny (Sokoli).

S rozvojem hospodářských poměrů, se začaly měnit i poměry společenské. Svou roli zde měl i rozhlas, který se po zavedení elektřiny v roce 1930 začal pomalu šířit i v naší obci a přinášel nové zprávy ze světa a dával podněty ke společenské činnosti.

Svou roli zde sehrávala i škola, která se rozšířila na pětitřídní a později došlo k rozšíření na školu měšťanskou. S rozšiřováním škol přicházeli do obce i noví učitelé, kteří se starali o kulturně-společenský rozvoj obce.

Všechno změnila okupace a válka. Zákaz společenské činnosti, ohrožení germanizací, znamenal i zánik půtek a rozbrojů mezi jednotlivými organizacemi. Aby se mladí mohli scházet i v době války, kdy byla omezována spolková činnost, vytvořili si v letech 1938-39 „Valašský krúžek“. Zkoušelo se různě - u Lognerů, u Šimurdů v síni, u Cabáků i u Křenků (dnes „Pod Lipůvkou“) a v Naší Domovině.

2.2 Po válce – založení valašského národopisného souboru v Zubří – Valašský krůžek JAVORNÍK

Po válce v roce 1945 nabyly převahu sjednocovací tendence Národní fronty a po Únoru 1948 se staly základní formou společenského rozvoje. Do této situace po skončené válce zapadá i založení valašského národopisného souboru v Zubří.

Je dnes dost obtížné určit nějaký přesný termín vzniku souboru. Písemnosti, kroniky či záznamy o činnosti nejsou k dispozici. Jsou tu jen osobní vzpomínky těch, kteří tvořili základ pozdějšího souboru. Jejich vzpomínky na události před 60 lety mohou být i nepřesné. Brzo po válce byla v Naší Domovině obnovena činnost „Valašského krůžku“.

Na počátky práce valašského kroužku vzpomínají Václav Šimurda, Jar. Malík a Zdeněk Koláček. Z jejich vzpomínek můžeme poskládat pravděpodobný průběh prvních roků práce souboru.

O kulturní činnost v tehdejší době se v obcích staraly tzv. Osvětové besedy. Zuberskou Osvětovou besedu tehdy vedl řídící učitel Dolní školy Oldřich Stromšík, nadšenec pro národopis a lidovou píseň.

Vypráví pan Václav Šimurda

Václav Šimurda prožil toto období jako vedoucí souboru a takto vzpomíná: „V roce 1945 byl v Zubří založen při Osvětové besedě, kterou řídil pan učitel Stromšík, Valašský krůžek s názvem JAVORNÍK. Předsedou byl zvolen Karel Hofer, pokladní Olga Cabáková a vedoucím Václav Šimurda. Svým přičiněním jsme si sami pořizovali kroje. Proto jsme pořádali různé akce, na příklad: valašský bál, sehráli jsme divadelní hry - Selský práh, Bačovou ženu, Ondráš a Juráš, jakož i další akce Svatojánskou noc či v Lipůvce Zbojnický večer a různé večírky. Tak jsme si sbírali peníze na kroje, jak pro děvčata, tak pro ogary. Boty pro děvčata jsme pořídili u Bati ve Zlíně. Jezdili jsme také po zájezdech. Byli jsme třeba v Kutné Hoře, kde jsme předváděli Valašské dožínky od Miloše Kulišťáka, v Havířově pak Valašskou svatbu.“

Členové souboru Javorník uvedli v roce 1947 divadelní hru Selský práh.

Javorník na rožnovské Pálkovně v roce 1948.

Soubor Javorník představil svůj program na okresních dožínkách v Kutné Hoře v roce 1956.

Nedomová Ema
Míčková Anna
Lognerová Františka
Divínová Františka
Hrachovcová Ludmila
Cabáková Olga
Pernicová Lidka
Trčková Anna
Petřeková Alena
Pernicová Blaža
Kreizlová Anežka
Krupová Lidka
Bortlová Anežka
Paprskářová Františka
Adámková Alena
Randusová Marie
Holíšová Milena
Hrachovcová Anděla
Drápalová Frant.
Petružela Josef
Dobšová Jitka
Štěpánková Marie
Divínová Božena

Vlčková Broňa
Slováková Eva
Kolečková Věra
Hrachovcová Vlasta
Křenková Pavla
Mikulenková Tereška
Pšenica Julius
Šimurda Václav
Hrachovec Jos.st.
Pernica Frant.
Petřek Vlad.
Míček Josef
Gazda Alois
Zeman Antonín
Bena Květoslav
Holíš Josef
Adámek Josef
Randus František
Němec Ladislav
Slovák Zdeněk
Koláček Miloš
Bradáčová Františka
Hrachovec Josef ml.

Dobeš Ladislav
Koleček František
Dořičák Stanislav
Krupa Bohuslav
Petružela Stanislav
Klímeček František
Krpela Ludvík
Pernica Václav
Koleček Jiří

Hudba

Malík Jaroslav st.
Malík Jaroslav ml.
Petřek Josef
Mikulěnka Ludvík
Mikulěnka Vojtěch
Juříček Rudolf
Koleček Jiří
Poruba
Koláček Zdeněk
Hrachovcová Marie

O muziku se nám staral hlavně Jára Malík, který hrál na cimbál a muziku řídil. Všechny tyto akce nám uváděla paní učitelka Nedomová. Museli jsme se scházet po různých místech a nacvičovat v chalupách. Tančili jsme také jak Valašskou besedu, tak i Českou besedu. Zúčastňovali jsme se státních i církevních akcí. Svým přičiněním jsme zajeli také na Slovensko do Vysokých Tater a jiných míst. Celkem náš kroužek měl okolo 60 členů.“

Prvním předsedou valašského kroužku Javorník byl Randus Josef, po něm pak Václav Šimurda, posledním, do roku 1964 Petřek Josef z Machulek.

První valašská muzika při Valašském krůžku v Zubří v letech 1947 – 1949.

Část souboru Javorník - muži zleva: Hrachovec Josef, Adámek Jos., Koleček Jiří, Klimek Frant., Šimurda Václav, Pernica Václav, Hofer Karel; ženy zleva: Štěpánková Marie, Hrachovcová Vlasta, Hrachovcová Ludmila, Zuzanáková Zdenka, Slováková Eva, Cabáková Olga, Paprskářová Františka, Trčková Anička, klečící: Dobeš Vladimír.

Vzpomínky pana Jaroslava Malíka

Jaroslav Malík ve svých vzpomínkách uvádí, že „v pozdější době vznikl při ZK Gumáren Zubří nový kroužek. Členům stávajícího kroužku se doporučovalo, aby přešli do něj. Jsou nabízeny lepší podmínky. Někteří členové tam přecházejí, ale původní kroužek trvá dál a vyvíjí činnost.“ Zklamání zažili členové původního kroužku při přípravě „kácení máje“, když jim bylo tehdy stavění máje z úřední moci zakázáno. Jar. Malík píše: „Nutno dodat, že mezi oběma kroužky neexistovala žádná spolupráce.“

Povídání pana Zdenka Kolářka

Na prvá léta také vzpomíná Zdeněk Koláček, v té době mladý muzikant. Mnohé vzpomínky předcházejících pamětníků doplňuje a upřesňuje. Vzpomíná, že „řídící učitel Oldřich Stromšík v roce 1946 dal dohromady tehdy 14 až 16-ti leté mladé lidi, převážně navštěvující hudební školu a měl snahu vytvořit smyčcový orchestr. Repertoárem byly převážně lidové písně. Mnoho zájmů a povinností k nastávajícímu zaměstnání neměly pro orchestr dlouhého trvání. Po necelém jednom roce z asi dvanácti muzikantů přešli jsme tři do nově se rodící cimbálové muziky. A to už na počátku roku 1947 jsme vtahováni do valašského kroužku, jehož působištěm byla Naše Domovina. Vzpomínám si na své prvé vystoupení na Valašském roku, uskutečněném ve Valašském muzeu v Rožnově v létě téhož roku. Muziku tenkrát řídil zmíněný učitel Stromšík, housle hrál Zdeněk Koláček a Ondra Zvolský, klarinet Ludvík Mikulenka a cimbál vypůjčený Alois Fabián. Zmíněný cimbalista hrál tehdy v Matalíkově kapele, která v časných poválečných letech koncertovala o nedělních dopolednech na náměstí ve Val. Meziříčí. Vzpomínám, že v popředí dění v tehdejším krůžku působili Julius Pšenica, učitelka Ema Nedomová, Karel Hofer, Veronika Pšenicová, Josef Randus, Josef Hrachovec a Václav Šimurda. Posledně jmenovaný se stal vedoucím.

Jedny z prvních Klebetnic: Hrachovcová Ludmila, Štěpánková Marie a Lognerová Františka.

ve valašském krůžku v Zubří. S vedoucím Václavem Šimurdou i s dalšími staršími členy jsem byl v dobré shodě. Pamatuji se na krátkou scénku – Valašské klebetnice – v interpretaci Františky Lognerové, Anny Míčkové a Františky Divínové. Samotné jejich zjevení na scéně vyvolávalo salvy smíchu a veselí. Mohu také potvrdit, že už tenkrát byla sólovou zpěvačkou Olga Cabáková. V životě krůžku byly i divadelní hry. Dlužno dodat, že činnost krůžku byla zajišťována výhradně z vlastních zdrojů. Čisté výnosy z pořádaných akcí či získané za účinkování venku šly vesměs na krojové vybavení. Byla to činnost plná zájmu, elánu a obětavosti.“

2.3 Konec padesátých let

Koncem padesátých let ustává činnost Valašského krůžku. V roce 1958 je otevřeno kulturní zařízení Gumáren Zubří, končí činnost Osvětové besedy, kterou nahrazuje Sdružený klub pracujících Zubří.

Co říci závěrem k činnosti Valašského krůžku? Jeho program vycházel z předválečných zkušeností kulturně-tělovýchovné činnosti. Vedle písní a tanců se uplatnily v programu i divadelní hry, společenské večery. Velkým úspěchem a základem další činnosti bylo založení cimbálové muziky a získání zkušeností s choreografickým ztvárněním tance. Dobrovolná činnost bez další podpory omezovala další rozvoj souboru. Příjmy z vystoupení nestačily na krojové vybavení a náklady si hradili většinou sami členové kroužku.

Zájem o národopis ve společnosti rostl, kvalitní soubory se objevovaly ve filmu, národní písně bylo často slyšet v rozhlasu, koncem padesátých let i v televizi.

Dalším krokem ke zlepšení stavu bylo vytvoření vlastní krůžkové cimbálové muziky. Troufám si poznamenat, že to byla první samostatná cimbálová muzika v Zubří. Naskytla se možnost koupě malého přenosného cimbálu, který pocházel od výrobce pana Cába z Vidče. Spolu s Václavem Šimurdou a Ondrou Zvolským byl pro něj na Radhošti – Pustevnách, kde se jeho majitel nacházel, i Jára Malík, který jako první na cimbál hrál. A tak od podzimu roku 1947 do září roku 1949 hrála v Zubří a okolí s krůžkem cimbálovka ve složení: primáš - klarnetista Ondřej Zvolský - po vzoru Pelárovky muziky z Růžďky u Vsetína, tercáš Zdeněk Koláček, kontráš Jirka Zvolský a za třístrunnou basou stál Jirka Koleček. V září 1949 odchází Jarda Malík na studia. Zastupuje jej Jenda Mach. Malík se vrací v dubnu 1950, avšak v říjnu téhož roku spolu s Ondrou Zvolským odcházejí na vojenskou službu. K cimbálu se vrací Jenda Mach a v muzice se střídají další hráči, především učitelé. Já jsem převzal řízení muziky. Setrval jsem u ní do poloviny října 1951, kdy jsem odešel za prací do Ostravy. Tím také končí mé první působení

V našem okolí byly kvalitní soubory v Rožnově Javořina a Radhošť, v Meziříčí Bača, ve Vsetíně Jasénka a Vsacan.

Situace v Zubří nazrávala k tomu, aby byla činnost národopisného souboru obnovena.

2.4 Počátky činnosti souboru Beskyd (1966 – 1980)

Bylo jen otázkou času, kdy se protkají cesty několika nadšenců, aby navázali na místní tradice národopisu a tím dali vzniknout organizované folklorní činnosti ve formě souboru.

Po ukončení činnosti Valašského kružku se několik členů zapojilo do činnosti rožnovských souborů Radhošť a Javořina. Tam byly také sbírány první zkušenosti uplatňované později doma. Zásluhou Zdeňka Kolářky se podařilo dát dohromady na přelomu 1966 a 1967 pět nadšenců. Tak vznikla na dlouhou dobu (prakticky dodnes) zuberská cimbálovka v tomto složení: primáš Zdeněk Koláček, terci Radek Hubálek, kontráš Pavel Krupa, cimbalista Jožka Gajdoš a basista Jarda Mikunda. Cimbál, basu a místnost na zkoušení poskytl tehdejší Závodní klub. Zkoušky mohly začít. Téměř po dvouletém zkouškovém období se dostává muzice možnost prvního vystoupení na veřejnosti, nikoliv však samostatně, ale jako hudební doprovod k divadelní hře: „Kámen z Radhoště“ sehrané v Zubří 26. 10. 1968 a později také v Rožnově a na Hutisku (režie Aloisie Němcová). Pak následoval další hudební doprovod k vánoční divadelní hře o narození Ježíše Krista sehrané v Zubří 19. 1. 1969.

Samostatné veřejné vystoupení se uskutečnilo ve spolupráci s cimbálovou muzikou Radhošť spolu se sólisty a vypravěči. Vystoupení se uskutečnilo 15. 11. 1969 pod názvem Javorové husle pěkně hrajú. Pod vlivem příznivého ohlasu na tuto akci přichází k muzice několik dalších nadšenců s myšlenkou založení celého souboru. Organizačním přispěním manželů Josefa a Vlasty Hrachovcových a Jirky Kolečka se podařilo ustavit taneční skupinu v počtu 10-15 párů. První vystoupení se podařilo uskutečnit hned za čtyři měsíce při mírové slavnosti konané na hřišti u Fojtství, v Zubří dne 19. 4. 1970.

Po tomto vystoupení se ještě v dubnu sešli účinkující na ustavující schůzi a položili základy ke vzniku souboru, který byl zpočátku veden jako zájmový kroužek při Závodním klubu Gumáren Zubří. Soubor byl také řádně zaregistrován na Okresním kulturním středisku ve Vsetíně. Do vedení souboru byli zvoleni: vedoucí Zdeněk Koláček, členové Josef a Vlasta Hrachovcovi, Jarda Mikunda, Jiří Koleček a za mladé tanečnický Tonda Mizera a Mirek Pšenica. Vedení souboru v tomto složení pracovalo, s malými obměnami, až do konce roku 1979. Vzniklé vedení vypracovalo pro nejbližší období dva stěžejní úkoly: krojové vybavení souboru a nastudování celovečerního programu. Do počátku bylo pořízeno nejnutnější vybavení 20 mužských a 10 ženských krojů. Postupně se soubor dovybavoval tak, že mohl účinkovat i ve třech krojových obměnách. Neméně pozornosti si vyžádal nácvik tanečních pásem. Byla navázána spolupráce s Jožkou Mikulenkou, který pro nás dělal choreografické úpravy i sestavy. Do programu byly zapracovány sólové tance, sólové zpěvy. Naplno se souborová činnost rozvíjí až v roce 1971. V dubnu posiluje muziku Jindra Dořičák st., pak Jaroslav Dořičák st. a klarinetista Jaroslav Míček z Vidče. Vedení muziky přebírá Jindřich Dořičák.

Počet vystoupení začíná narůstat: lázně Jeseník, pravidelně lázně Teplice n. B., zotavovna Energetik, Výsluní, Rudý říjen v Rožnově. Tanečnický vedli Josef a Vlasta Hrachovcovi, Jirka Koleček, Tonda Mizera. V roce 1975 přispěchali na pomoc ze Vsetína manželé Mlčákoví, Zdeněk Placar. Dochází k dalšímu materiálnímu dovybavení: zakoupen druhý cimbál, basa v roce 1977. Budovala se vlastními silami klubovna (sklad, šatna, zkušebna dohromady), která slouží dodnes. Založena tradice valašských bálů v Zubří. První se uskutečnil 29. 1. 1972. Vstupenky byly vždy beznadějně vyprodány, proto se přešlo do sokolovny, kde byla větší kapacita a hrály dvě muziky.

*Muzika Javorníka: primáš: Hrachovcová Marie, cimbál: Mach Jan, klari-
net: Mikulenkova Ludvík, kontry: Petřek Jos., tercáš: Malík Jar. a basa: Juříček
Rudolf.*

Od roku 1971 jsme se scházeli k pravidelnému hodnocení, kde vznikl název Beskyd. Během dlouhé činnosti souboru dochází vždy ke generačním výměnám. Mladí lidé se vdávali, ženili. Přesto někteří zůstávali i několik let. Udržovaly se tradice šmigrustu, vánočního koledování, zpívání,... S odstupem času vzpomíná Zdeněk Koláček: „Jsem přesvědčen, že na časy strávené v souboru všichni účastníci rádi vzpomínají jako na období radostného a část i citového prožití.“ Během této popisované činnosti prošlo souborem více než 100 osob. Tam také vznikaly osobnosti, které se pak dále podílely na vedení jednotlivých složek souboru. Je těžké jmenovat všechny, o některých se zde zmiňujeme. Zde je velké riziko, že na někoho nechtěně (jak se často stává) zapomeneme. Je nutno si přitom uvědomit, že práce souboru je především dílo celého kolektivu. Zpěvačka Olga Cabáková se věnovala krůžkařské souborové činnosti od počátku poválečných let. Byla sólovou zpěvačkou velmi dobré úrovně, spolehlivá, obětavá, přátelská a přívětivá. Setrvala v souboru téměř až do počátku zákeřné nemoci. V této době se v sólovém zpěvu také střídaly Anna Trčková a Radka Křenková. Už na prvním bále se představil

sólový zpěvák Jan a pro nás všechny Honza Vynikal. Vypravěči – mladičky Jirka Krpelík a Marie Štěpánková. Zuberské klebetnice podle národopisce Miloše Kulišťáka hrály Anna Koláčková-Pšenícová, Zdeňka Plandorová-Pšenícová a Růžena Mikulenkova.

Taneční skupina od r. 1970:

Hrachovec Josef, Pšenica Mirek Pšenica Stanislav, Hofr Josef, Vlk Stanislav, Ondřej Jan, Mizera František, Mizera Ladislav, Randus Josef, Randus Pavel, Koleček Jiří, Hrachovcová Vlasta, Randusová Ludmila, Randusová Františka, Mizerová Jarka, Mikulenkova Eva, Pšenícová Anna, Havrlantová Ludmila, Hofrová Hana, Mičkalová Jaroslava, Mikulenkova Jaroslava, Holíšová Marie, Mizera Antonín.

První uvaděčkou byla Jarmila Krupová-Mičkalová, pak Bedřiška Mikundová, která s manželem Jardou odchází v roce 1979 do Prahy. Právě jejich odchod byl pro soubor dosti citelný, protože jsme museli řešit dvě náhrady. Basu přebírá Karel Janásek v říjnu 1978. V této době prochází muzikou také Janek Poruba z Veselé, Jindřich Malina, Josef Lejba a Pavel Číp.

V září 1976 přichází předchozí primáš Javořiny Jaroslav Wachtl, který také přebírá řízení muziky po Jindřichu Dořičákovi.

Vedení souboru přebírá Anna Měrková-Machová, které pomáhá manžel Ladě Mach. Podmínky se zhoršují, opravuje se klub, zkouší se v sále MNV v Domovině. Probíhá menší krize. Cimbalová muzika vystupuje až do roku 1989 na štacích: valašská hospoda Raťkov-Karolinka, restaurace u Tetky Fojtky (pátky), chata Na Bárání v Bílé, restaurace Horal a další příležitostná vystoupení.

Poslední vystoupení dohrává muzika ve složení Jaroslav Wachtl, Zdeněk Koláček, Josef Gajdoš a Karel Janásek. Z předchozího základu zůstává Petr Stručovský a začíná další etapa souboru.

2.5 Osmdesátá léta v národopisném souboru Beskyd

Příprava programu pro dožínkové slavnosti ve Vítkově aktivizovala členy souboru. „V tomto městě jsme poprvé překonali trému a strach z obecnstva. Tam jsme poznali a pocítili, že jsme schopni svou prací přinášet i radost,“ tak hodnotí kronika souboru vítkovské vystoupení.

Radost z úspěchu netrvala dlouho. Začátkem 80. let dochází v souboru ke změnám. Někteří chlapci opouštějí soubor. Znovu je potřeba získat nové členy a seznámit je s nacvičeným programem.

Intenzivní nácvik za vydatné pomoci pana Josefa Mikulenky přivádí obnovený soubor znovu mezi vyspělé soubory okresu.

V roce 1982 absolvuji Beskyďáci 12 vystoupení na Energetiku, v Zubří se představují v prvomájovém programu v nových krocích.

Výbor pracoval v tomto složení:

předsedkyně – Machová Anna, místopředsedové – Koláček Zdeněk a Mizerová Radka. Tanečníky vedl Mizera Antonín, hudbu Wachtl Jaroslav, organizačním pracovníkem byl Koleček Jiří, Josef a Vlasta Hrachovcovi byli hospodáři souboru a členy výboru Ondřej Jiří a Mach Ladislav.

Taneční skupinu děvčat tvořily:

Němcová Liba, Němcová Jana, Hrachovcová Liba, Gazdová Bohuška, Balhářková Lenka, Pšenická Helena, Pomklová Věra, Mičkalová Karla, Mizerová Radka, Měrková Anna, Randusová Jarka, Sváková Jarka a Škrobáková Zdenka.

Tanečními partnery pak byli:

Ovčáček Josef, Mach Miroslav, Mach Ladislav, Mičola Ivan, Raždík Zdeněk, Šudák Jan, Koleček Jiří, Ondřej Jiří, Říha Josef, Pobořil Jan, Pšenica Zdeněk, Gazda Pavel, Ondřej Vlastimil, Fabián Zdeněk, Divín Pavel, Ulrych Josef, Ovčáček Jiří, Pobořil Pavel.

Zpěváci a vypravěči byli:

Křenková Radka, Mikulenkova Růžena, Sedláčková Jarka, Štěpánková Marie, Zdenka Vašková, Krpelík Jiří a Vynikal Jan.

Muziku souboru tvořili:

Koláček Zdeněk, Gajdoš Josef, Janásek Karel, Wachtl Jaroslav, Malina Jindřich, Stručovský Petr a Číp Pavel.

Se souborem při nácviku nového programu spolupracoval Josef Mikulenska.

Život souboru nebyl zaměřen jen na přípravu k vystoupením, i když to byl hlavní úkol. Pro vytváření dobrého pracovního ovzduší měly velký význam akce, vycházející ze zvyků a tradic, které kdysi patřily v Zubří k běžnému životu. Vedle vánočního koledování, velikonočního šmigrustování, se pravidelně o sv. Duchu smažila vaječina, chodilo se na zpívání těm, kteří vstupovali do manželství.

O tradicích a zvycích s členy souboru besedoval v roce 1982 Dr. Kubeša. V roce 1985 pak besedovali Beskyďáci s paní Jiřinou Královou o zuberských krocích a výšivkách za účasti vyšivaček paní Zwilingerové, Žákové a Mičkalové.

2.5.1 Přípravy, nacvičování, vystoupení ... a naše další úspěchy

V roce 1982 se v hotelu Valaška při několikadenním soustředění pod vedením Josefa Mikulenky nacvičovalo pásmo – Valašský starodávňý a ogarské hry. V dalších letech se nacvičovala nová pásma jen doma. Až v roce 1986 se znovu soubor vrátil k nácvičování nového programu – Klobúcko – na soustředění, znovu na Valašce.

První zahraniční zájezd - NDR

První zahraniční zájezd se uskutečnil v roce 1983 do tehdejší NDR. Zápis v kronice říká: „Nabaleni a vybaveni jsme odjeli ve čtvrtek 13. září ve 21 hod. večer do NDR. Do Altenburgu jsme dorazili v 9 hod. dopoledne, navštívili jsme závod na výrobu šicích strojů, ubytovali jsme se a šli na první nákupy. V pátek večer jsme měli vystoupení, nám se povedlo a jim se líbilo. V sobotu jsme jeli do Lipska. V neděli opět v Altenburgu. Zájezd byl opravdu hezký a byla to pro nás snad největší odměna, kterou jsme dostali. Bylo to krásné, ale krátké.“ Tolik kronika.

Valašský bál

Každoročně se u nás pořádá již tradiční Valašský bál. Od léta 1983 si soubor připravoval nové pásmo „Valašský“ pro tento ples. Pro jeho uskutečnění se musely obstarat i sváteční kroje. V sobotu 18. února 1984 vše vypuklo. Zajistilo se občerstvení, frgály, zabíjačka, tombola a samozřejmě i výzdoba sálu.

Pásmem „Valašský“ byl ples zahájen. Odměnou byl mohutný potlesk. Kronikářka ukončuje vzpomínku na tento ples slovy: „Nakonec patřičně unaveni, ale s pocitem, že se nám ples vydařil, jsme odcházeli domů a dodnes na něj vzpomínáme“.

Zdeněk Pšenica a Jiří Ondřej v rožnovském Muzeu

60. Valašský rok v Rožnově pod Radhoštěm

V roce 1985 se konal v Rožnově jubilejní 60. Valašský rok, na kterém Beskyďáci v Muzeu třikrát vystupovali a v alegorickém průvodu znázorňovali senoseč na Valašsku. K 60. výročí Valašského roku připravil Josef Malěř libreto a scénář alegorického průvodu hlavních slavností. Výtvarně jej zpracoval Karel Langer. Alegorický průvod představoval život, práci a zábavu po celý rok, v každém ročním období.

Vystoupení v Luhačovicích

V tomto roce absolvoval soubor čtyři vystoupení v Luhačovicích s těmito pásmy: Husar, Špaček, Valašský, Mašinový, Fojtovský a Švec a manželé Hrachovcovi předvedli Zatáčaný a Troják. Rekreaty pak naučili tančit Trnku, Kradenou polku a Židovský. Naše programy v Luhačovicích našly dobrou odezvu a členové souboru měli dobrý pocit po každém vystoupení.

Krajská přehlídka v Českém Těšíně

Koncem roku se Beskyďáci zúčastnili krajské přehlídky v Českém Těšíně. Od březnové okresní přehlídky, která je nominována na krajské klání, připravil soubor tento program: Metlový, Zatáčaný, Trojicové tance, Slaviček a Švec.

V kronice je uveden seznam soutěžících souborů (Senice na Hané, Kojetín, Nový Jičín, Krmelín, Jablunkov, Trojanovice, Štítina, Opava a Zubří) a toto závěrečné hodnocení:

„Každý soubor si domů odvážel diplom a věčný dar. Protože vítězné soubory už dále nepostupovaly, obdržely ještě dva nejlepší soubory čestné uznání a vázu, aby jim to připomínalo, že patří mezi nejlepší. Nečekali jsme, že budeme patřit mezi nejlepší, ale je to tak - máme čestné uznání i vázu. Náš dík patří panu Mikulenkovi, který má zásluhu na našem úspěchu, neboť on přepracoval pásma Metlový a nacvičoval s námi. Dík patří i těm, kteří za oponou pomáhali zpívat, začínajícím, kteří seděli v hledišti, drželi nám palce a povzbuzovali nás.“

V 1986. roce vedle pravidelných vystoupení v Luhačovicích a na Energetiku, navštívil soubor se svým programem zmkle Třanovice.

2.5.2 Co se dělo mezi námi a jak to bylo dál?

Důležité události se odehrály uvnitř souboru, který se rozšířil o 6 tanečních párů, začínají vystupovat mladí tanečníci a hlavně pod vedením manželů Machových se pravidelně připravují mladí ogaři a cěrky, učí se základní kroky a tance.

Soustředění na Zákopčích – primáš J. Wachtl a zpěváci Olga Cabáková a Jan Vynikal.

Malou krizi prožívá muzika. Odchází Zdeněk Kolářek a Josef Gajdoš. Vzniká nová muzika. Pan Mikulanka znovu nacvičuje s Beskydem nové pásmo. Pro jeho nacvičení odjel soubor na třídní soustředění na hornobečvanskou Valašku. Trénovali tanečníci i hudebníci. Nové pásmo sestavil pan Mikulanka z písní okolo Klobúk. Program byl temperamentnější, rychlejší, spíš čardášového typu. Na tomto soustředění si rovněž soubor připravil koledy pro vánoční vystoupení v Luhačovicích, kde se líbily a přispěly ke sváteční náladě našeho vystoupení.

Jeden večer se uskutečnila i výroční schůze souboru, která dořešila závažné problémy souboru.

S novým složením muziky i novými tanečníky přivítali Beskyďáci rok 1987 tradičním Valašským bálem.

Toto je nové složení muziky:

Drah. Leščinská, Jaroslav Wachtl, Dobr. Halamíková, Jos. Navrátil, Marie Holíšová, Jiří Macháček, Jar. Jindrová, Jar. Plachý, Petr Stručovský, Karel Janásek, Pavel Číp, Mich. Dvořáková, Zdenka Křenková, Radka Křenková, Ivan Stejskal a Jan Vynikal.

Bál se vydařil a množství pozvánek okolních souborů na jejich plesy i návštěva jejich zástupců na zuberském bále dokumentovaly známost a popularitu souboru Beskyd.

Odzemek v podání Josefa Ovčáčka

Pilně se nacvičovalo, jednou týdně ogaři zkoušeli odzemek (v červenci na okresní soutěži odzemkářů se dobře umístil náš Josef Ovčáček), páteční zkoušky navštěvují i mladí tanečníci z přípravy a pravidelně jednou za týden se nacvičoval zpěv pod vedením paní Marie Šichové.

Vedle již pravidelných vystoupení na Energetiku, v Teplicích a Luhačovicích, připravila nová muzika 3 výchovné koncerty pro žáky základních škol a večerní posezení u cimbálu v Podlesí.

Do roku 1988 vstupoval soubor s novým vedením:

Vedoucím souboru se stal Jos. Gajdoš, další funkce si rozdělili Zdeněk Pšenica, Jiří Ondřej, Karel Janásek, Marie Mizerová, Jan Vynikal, Zdenka Křenková a manželé Hrachovcovi. Umělecké vedení souboru tvořili Jos. Mikulenka, Jos. Navrátil, Zdenka Pšenícová, Draž. Leščinská a Marie Šichová. Manželé Machovi si vzali na starost školáky ze 2. - 5. tříd. V souboru pracovalo 63 dospělých a 25 dětí.

Činnost souboru byla zaměřena na přípravu pro okresní a krajskou přehlídku a na festival ve východních Čechách. Pro okresní přehlídku se nacvičovalo kvalitní a originální pásmo Pastuši, za jehož choreografii získal Jos. Mikulenka ocenění. Pastuši se uplatnili i v dalších vystoupeních v Luhačovicích nebo na konci roku v Lukově a v rožnovském Muzeu.

Na pozvání souboru Hořeňák vystoupili Beskyďáci v Lázních Bělohrad. Část našeho programu byla vysílána Československým rozhlasem. Hořeňáky jsme na oplátku přivítali u nás v září a děkovaný dopis z východních Čech dokazuje, že se u nás cítili Hořeňáci jako vítání hosté.

2.5.3 Stále nabitý program

Soubor absolvoval 28 vystoupení, jeho členové soutěžili v odzemkářské soutěži na Vsetíně, v Lužné měřili své síly lidová vypravěči, náš Jirka Krpelík získal v okresní soutěži pěkné druhé místo. Koncem listopadu se konalo třídenní soustředění na Zákopčích, kde svůj program secvičovali tanečníci, muzikanti sólový i sborový zpěv. Na soustředění přivítali Beskyďáci zakládající členy souboru a seznámili se s počátky a historií zuberského národopisného souboru.

Do posledního roku devátého desetiletí vstupoval soubor s konsolidovaným vedením a s náročným programem roku 1989. Mezi programové vrcholy patřilo vystoupení souboru na Moravském plesu v pražském Paláci kultury a účast na televizním vystoupení v ostravské televizi v programu F. Hanuse Valašský Slávin, který byl věnován učitelce zuberského vyprávění Marii Schobrové.

Po stránce společenské vedle účasti na okolních bálech národopisných souborů se chystala družba s polským souborem Pszczyna, posezení u cimbálu s rodáky v Odrách, návštěva Hořeňáků u nás a pravidelná vystoupení v Teplicích, Luhačovicích a v Rožnově.

Scéna z pásma Pastuši, které připravil se souborem pan Mikulenk.

včas. Přesně v poledne jsme byli všichni u Paláce kultury.

Z autobusu jsme si vzali krojové součásti, nástroje a vybavení na večerní vystoupení a vkročili jsme do Paláce kultury, kde byl pro nás vyhrazen čas až do pěti ráno příštího dne. Po vstupu do Paláce kultury a zároveň při prohlídce všech zákoutí a uliček, se nám zdálo, že odtud nemůžeme nikdy najít východ. Poznali jsme zákulisí Paláce, kde se hosté nemohou dostat, pouze účinkující. Jakmile jsme zdárně našli svou šatnu, odložili jsme si své věci, začaly prostorové zkoušky v hlavním sjezdovém sálu. Zkoušky trvaly do 17.00 hod, pak byla večere a příprava na hlavní vystoupení.

Jakmile odbila dvacátá hodina, v sále utichlo, rozzářila se světla a po obou stranách hlediště začali přicházet za zvuku slavnostního pochodu všichni krojovaní na jeviště, povzbuzeni potleskem plně obsazeného sjezdového sálu. S krásným pocitem se nám scházelo po schůdkách. Po slavnostním nástupu a uvítání se zpívala tradiční slavnostní píseň Moravo, Moravo.

Nezpívali jen účinkující, ale všichni v hledišti. Tato píseň zněla jako hymna, neboť v hledišti všichni povstali, u některých se oči zamlžily a po tvářích stékaly slzy, slzy radosti. Tato chvíle zanechala v každém z nás stálou vzpomínku. Jakmile dozněly poslední tóny, sál opět utichl a program mohl začít. Nejdříve byly divákům předvedeny ukázky krojů všech souborů, které se do Prahy sjely.

A potom začal hlavní program. Byli to právě Honza Vynikal a Jirka Krpelík - zuberští svatební družbové, kteří vítali návštěvníky sjezdového sálu. Ukázky ze svateb všech částí Moravy mohly začít. Vystoupily soubory z Kralic na Hané, z Lipové, Ratíškovice, Svatobořic, Strážnice, Staré Vsi nad Ondřejnicí, Starého Hrozenkova, Prušánek a další. Po ukázkách svatebního obřadu tančily všechny soubory Moravskou besedu. Pak se rozproudila zábava ve všech prostorách Paláce

Plánovaný program byl s vypětím sil splněn. My si blíže všimneme Moravského plesu v Praze a televizního vystoupení.

Moravský ples 1989 – jak to tenkrát bylo

25. února 1989 se konal v Paláci kultury Moravský ples. Již v listopadu předešlého roku se potvrdilo, že plesu se zúčastní Beskyd. Pozvané soubory obdržely propozice a program bálu. Podmínkou účasti byla znalost Moravské besedy, kterou tančily všechny pozvané soubory a náš soubor si měl připravit ještě Valašskou svatbu. Vedle přípravy nového programu musel soubor a jeho funkcionáři připravit i tradiční valašský bál. 14. ledna se konal úspěšný bál a v pátek 24. února odjel autobus se souborem, nástroji a krojovým vybavením do Prahy. O sobotě 25. února, kdy se konal Moravský ples, vypráví kronika souboru: „Tentokrát se na nikoho nečekalo, všichni přišli

Jožka Říha vyzkoušel pevnost stropu v polské Pszczyně v červnu 1989.

kultury. Naše cimbállovka hrála v předsálí a střídala se s dechovou hudbou z Valašských Klobouk. V jednu hodinu po půlnoci jsme měli půlhodinové vystoupení v malém sálu. Nálada a svěžest nám vydržely až do čtyř do rána - naše cimbállovka končila jako poslední. Převlékli jsme se, sbalili kroje a nástroje, nasedli na autobus, který nás dovezl na ubytovnu. Tam jsme si dvě hodiny pospali a v 8 hod. ráno vyrazili domů .“

„Krásné zážitky nám pokazila jedna událost. Při odnášení a nakládání věcí do autobusu se během minuty ztratila basa, která byla připravena s ostatními věcmi k naložení. Policie nás nebrala vůbec vážně. Od té doby vždy při každém vystupování v Praze hledáme naši ukradenou basu“ (tehdy za 3.500,- Kč dnes 40.000,- Kč i více).

K plesu ještě jeden dodatek. Beskyďáci se zde setkali s hercem F. Hanusem, který do kroniky souboru napsal tento zápis: „Drazí, moc na vás v poslední době myslím, poněvadž připravuji pořad o Maryčce Schobrové. Proto jsem se s plným zaujetím díval na vaše pražské vystoupení. Moc se mně líbilo. Rád bych se s vámi ještě setkal - Váš F. Hanus.“

Přichází programově nabitě léto – ostravská hala, návštěva polského souboru a naše vystoupení v Pszczyně, rožnovské slavnosti, návštěva souboru Hořeňák v Zubří – a 19. září přijíždí F. Hanus spolu s režisérem P. Šamánkem do Zubří, aby si vybrali písničky, tance a vyprávění pro připravovaný program.

Z natáčení televizního Slavína s F. Hanusem a J. Šulákovou v ostravské televizi 15. prosince 1989.

Jak jsme natáčeli Valašský Slavín

Jakmile soubor obdržel scénář, začaly znovu zkoušky a nácvik programu. 15. prosince se natáčel Valašský Slavín spolu s Fr. Hanusem, Jarmilou Šulákovou a Jos. Lažou. Zdánlivě krátký program, který trval 40 minut, jsme natáčeli od 12 hod. do 21 hod. Vedle tanečníků, hudby a vypravěčů účinkovaly v programu mladé i starší zuberské vyšivačky. Na otázku F. Hanuse, jakou mají vzpomínku na slečnu Schobrovou odpovídala paní Opálková: „To byly krásné chvíle v mojem životě. Chvilku jsme zpívaly, chvilku nám slečna četla. Dyž bylo deset hodin, řekla – děvčata, běžte se proběhnout ven a nadýchat čerstvého vzduchu – tak sme se šúlaly po sněhu, lyže sme neměly, tož po nohách a po zadnici. Bylo nám patnáct roků. Slečinka nás vedla velice dobře. Dycky říkala – děvčata,

Z natáčení televizního Slavína s F. Hanusem a J. Šulákovou v ostravské televizi 15. prosince 1989.

nevědávajte sa, dokud neumíte všetko dělat. Napřed sa všetko musíte naučiť. Chleba upéct, udělat máslo, uvařit, vyžehlít. Ať nedopadnete jak Mařa, která si doma ničeho nevšimala a mama ju též k ničemu nevedla. Potem sa vdala a byla hlupá.“

Pořad se vysílal 21. dubna 1990 na 1. programu České televize. Toto televizní vystoupení má skrytou symboliku, kterou soubor tenkrát ani nemohl vnímat. Scénář Slavína byl schválen 7. listopadu 1989, 17. listopadu byl počátek „sametové“ revoluce, 15. prosince se pořad natočil a vysílal se 21. dubna 1990 v tomto pořadovém sledu 1. programu... 10.45 – přímý přenos z příjezdu papeže Jana Pavla II. do Prahy, 14.45 – Písničky s ozvěnou – Valašský Slavín a 15.30 přímý přenos mše svaté z Letné.

Touto zajímavostí jsme vstoupili do roku 1990, kdy se otevřely nové možnosti v činnosti souboru.

3. A CO SE DĚLO V DALŠÍM „PŘEVRAVNÉM“ DESETILETÍ – PO ROCE 1989?

Rok 1989 nastartoval změny, které přinesl „pád železné opony“. Ekonomické změny a nové politické klima se odrážely i v kultuře. Jednotné mládežnické organizace, centrální řízení společnosti a kultury pozbývaly účinnosti, mnohé spolky končily svou činnost.

Tento kvas se odrazil i v Beskydu. Dvacetiletá úspěšná a stále se rozšiřující činnost potřebovala ekonomickou jistotu, kterou souboru dosud dávala závodní organizace ROH Gumáren Zubří. Protože se očekávala privatizace závodu, bylo jisté, že spolupráce Beskydu s Gumárnami dozná změny.

3.1 Valašský soubor písní a tanců Beskyd a jeho organizace

Nejistý stav ukončilo rozhodnutí vedení souboru, když požádalo Ministerstvo vnitra o zaregistrování souboru jako občanského sdružení s názvem Valašský soubor písní a tanců Beskyd - VSPT Beskyd Zubří. Tuto žádost potvrdilo Ministerstvo vnitra 11. února 1993.

Podle uzavřené dohody veškerý inventář souboru přešel do majetku VSPT Beskyd a obec Zubří se zavázala hradit nájemné za prostory v Klubu Zubří, který se stal domovem souboru.

Práce souboru nestagnovala, naopak, soubor se přihlásil do vznikající nevládní neziskové organizace „Folklorní sdružení“ (FoS), která vznikla v roce 1990 a do dnešního dne v 17 regionálních organizacích má v 395 souborech víc než 13 500 členů. Sdružení podporuje rozvoj domácí lidové kultury a stará se o domácí i mezinárodní festivaly. V čele této organizace stojí předseda FoS - Zdeněk Pšenica, dlouholetý funkcionář souboru Beskyd.

Soubor pokračoval ve své činnosti vedle tradičních akcí – valašské bály, kácení máje, pomlázky, zajišťoval sjednaná vystoupení v Luhačovicích, Teplicích či v Rožnově, pracoval s mládeží, zajišťoval rozvoj cimbálové muziky. Pro secvičování a zdokonalení vystoupení se uskutečnilo několik soustředění souboru.

Soubor bez muziky by nebyl schopen kvalitně absolvovat to, co se od něj žádá. Kvalitní muzika se stává samostatnou a nosnou součástí programu. Je-li opravdu dobrá, nemá také nouzi o samostatné produkce. Což platilo vždy o cimbálové muzice souboru Beskyd.

Je jisté na místě vzpomenout alespoň primáše všech muzik od roku 1967:

Zdeněk Koláček, Jindřich Dořičák st., Jaroslav Wachtl, Drahomíra Klimková a dosud Josef Říha.

Zpěváci uvedeného období:

Olga Cabáková, Jan Vynikal st., Marie Majerová, Hana a Milena Pavelkovy, Zdena Vašková, Magda Dobešová, Lidka Pavlíčková, Ivan Stejskal, Zdeněk Petružela, Radka Křenková. Několik let připravovala zpěváky a tanečníky p. uč. Marie Šichová.

Lidovým vyprávěním obveselovali:

Marie Štěpánková, Jiří Krpelík, Stanislav Vlk, Josef Krupa (hejtman), Jiří Budinský.

Zvlášť je třeba vyzvednout záslužnou, nezbytnou a obětavou práci organizačních vedoucích souboru. Organizační vedoucí vždy na úkor své dovolené, volného času a především také vlastní rodiny, zajišťují, organizují a koordinují veškeré akce souboru, které nekončí jejich přípravou, ale pokračují likvidačními pracemi po ukončení akce.

Prvním velkým a úspěšným organizačním pracovníkem byl Zdeněk Pšenica, dnešní předseda Folklorního sdružení České republiky v Praze, který má velkou zásluhu na rozjetí akcí na počátku devadesátých let.

Po něm pak nastupuje dosavadní organizační vedoucí pan Radomír Vašek, který obětavě a úspěšně zvládá a koordinuje celoročně složitý systém veškerých akcí početného souboru.

V letech 1990 - 95 se pod vedením Jos. Gajdoše vystřídal ve výboru Zd. Pšenica, S. Měchurová, J. Ondřej, P. Stručovský, Zd. Petružela, Vl. Hrachovcová, M. Mizerová, L. Mach, J. Vynikal st., R. Vašek, A. Kramerová, J. Ovčáček a další.

Valašský bál v roce 1998 s pásmem „Nový zatáčený“.

rý se souborem již dlouhá léta spolupracoval, se nacvičilo pásmo „Nový zatáčený“. V posledním období (2000 a 2001) velký úspěch se svým programem na plese získal Malý Beskyd.

Valašský bál navštívili i zahraniční hosté. V roce 1999 a 2000 z rakouského Furthu, v roce 2000 a 2002 polská Holajnica.

3.2 Roční program Beskyďáků

Valašský bál

Jak vypadal roční program Beskydu v těch letech? Rok začínal a stále tomu tak je, přípravou lednového Valašského bálu, na kterém se scházeli zástupci okolních folklorních skupin. Po celou plesovou sezonu zástupci našeho Beskydu opláceli návštěvy okolním souborům. Desítky pozvání a výčet sobotních plesů se každoročně opakují a dokazují, že zuberský soubor se stával známým a vyhledávaným partnerem. Valašský bál vyžadoval pro celý soubor – funkcionáře, tanečníky i muzikanty – značné vypětí. Zajišťovala se organizace plesu (výzdoba, pohoštění, obsluha), sponzoři pro bohatou tombolu, která patří neodmyslitelně k Valašskému bálu a také program pro zahájení plesu. Pro řadu pozvaných okolních souborů bylo třeba každoročně nacvičit nový program. Tak třeba v roce 1998 pod vedením pana Mikulenky, kte-

Jaro

Každé jaro patřilo a i v současnosti stále patří tradiční pomlázce – šmigrustu. Ten každoročně měnil svou podobu – ogaři si připravovali překvapení pro své partnerky ze souboru, které s napětím očekávaly, co jim jejich kamarádi vyvedou.

Stejně v pohodě a zábavě probíhalo svatodušní smažení vajec a květnové kácení máje, dodržující se tradičně od počátku existence souboru.

Stavění a kácení máje

Beskyd organizoval kácení máje v Březovci, u Horní školy, na Starém Zubří a od roku 1996 se kácení máje přeneslo ke Klubu, když se založila nová tradice „Metlářských jarmarků“.

Ke kácení máje patří jeho stavění, což se neobejde bez pomoci a rad něžnější části souboru a pak hlavně

Kácení máje v Březovci - rok 1992.

Kácení máje, poprvé u Klubu v roce 1996.

obohaceno o nové tradice - májové přehlídky dětských národopisných souborů a metlářské jarmarky. K těmto tradicím se ještě v povídání vrátíme.

Od léta do konce roku

Letní čas byl naplněn účastí na různých setkáních, festivalech, jejichž počet od počátku devadesátých let stoupal a od roku 1995 téměř každoročně byl realizován zahraniční zájezd souboru. Letní aktivitou vrcholila činnost souboru.

Podzimem doznávaly družební zájezdy a s nástupem zimy se sprádaly plány činnosti příštího roku.

Ke každoroční činnosti patřilo vystupování muziky s taneční skupinou v rekreačních střediscích a lázních. Počet těchto vystoupení je úctyhodný. Pro představu uvedu několik čísel z let 1993 – 1999.

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Počet vystoupení	36	66	40	90	74	74	65

Nejčastěji se vystupovalo v Rožnově na Kordulce, Energetiku, Relaxu, Výsluní, Eroplánu, na Pustevnách, v Kopřivnici, Moravském Berounu, Horní Bečvě, Soláni, dříve ještě v Luhačovicích a Teplicích. V kronice jsou zápisy českých a hlavně zahraničních hostů, kterým se program líbil a často se naučili s našimi tanečníky i valašské tance.

Nesmíme zapomenout na pravidelné vnitřní akce souboru, jako jsou společné výlety, večery s cimbálem, sportovní klání v kuželnkách či ve fotbale, i házenou si chlapci zahráli, mikulášskou nadílku a vánoční koledování. Kolektiv prožívá i radostné události svých členů a členek, kteří opouštěli svobodu a vstupovali do manželství, to se nikdy neobešlo bez loučení, zpívání

zdobení májky a to nejdůležitější, jeho hlídání, aby nedošlo k jeho předčasnému shoení, jak se stalo u „Horní školy“. Od té doby byl máj pečlivě hlídán. Jenom v roce 1998, když vybraný velikán ležel oloupaný připraven ke stavění, byl přes noc rozřezán. Ale podle hesla „*Valaši, nedajme sa*“, byl přivezen další máj a v tom roce byly postaveny a skáceny máje dva - malý i velký, prý podle toho, že úspěšně existují Malý i Velký Beskyd.

Veselé scénky, které se odbývají před kácením máje se líbily a Beskyďáci se svým programem kácení máje vystupovali v roce 1990 v Rožnově, 1991 v Hustopečích a Velkém Týnci, v roce 1992 káceli máj v Rožnově s polským souborem ze Pszczyny, další rok byli s májovým programem v Grygově u Přerova, v roce 1993 v Trojanovicích a v roce 1997 ve Stříteži.

Starodávne kácení máje bylo v devadesátých letech

Mikulášská nadílka.

a pátek zkoušeli tanečníci Beskydu a s nimi i přípravka, muzikanti pak cvičili své skladby ve středu. Malý Beskyd tančí v pondělí a ve středu, muzika Malého Beskydu hraje v neděli. Na Zákopčí a ve Val. Bystřici se uskutečnilo několik soustředění k secvičování nových programů.

Vánoční posezení souboru v klubovně.

a legráček. Nakonec si ponecháme tu vlastní činnost, proč soubor existuje a prosperuje. Ta vnější – reprezentační stránka – však potřebuje stovky hodin příprav tanečníků, muziky, secvičování programu, výchovu mladé generace od žáčků po přípravku, která zkoušela se souborem nová pásma.

Ta pásma bylo třeba vyhledat, zajistit, choreograficky zpracovat. Uvedu jen pásma tohoto nového období, která byla připravena po stránce hudební i taneční pro různé přehlídky, festivaly či zahraniční vystoupení: Dívčí metlový, Čardáše, Staré uherské, Mašinový, Metlový, Zatačaný, Zahradnický, Valašský, Biče, Odzemky, Špaček, Švec, Klebetnice, Karičky, Točená, Černá vlna, Nový zatačaný, Palicový, Cepový, Dívčí šátečkový a řada sólových pěveckých vystoupení.

Zkoušky a soustředění

Dosud jsme si popisovali roční obrázek života souboru. Jak vypadal pracovní týden zkoušek? V úterý pak cvičili své skladby ve středu. Malý Beskyd tančí v pondělí a ve středu, muzika Malého Beskydu hraje v neděli. Na Zákopčí a ve Val. Bystřici se uskutečnilo několik soustředění k secvičování nových programů.

3.3 CO PŘIŠLO PO ROCE 1990

Po roce 1990 se zvětšila i společenská prestiž souboru. Otevřením hranic a zájmem o lidovou kulturu se naskytla příležitost k navazování nových kontaktů. A tak soubor Beskyd byl příčinou dnes již tradiční spolupráce s rakouským Furthem, získal trvalou oblibu v německém Rosdorfu a významně se podílí na rozvoji přátelství se slovenským Palárikovem, tato spolupráce má již starší kořeny.

Malý Beskyd na přehlídce dětských souborů v Březovci – květen 1995.

Malý Beskyd v Košicích na pozvání souboru Železiar.

Každé významnější společenské události se soubor účastní svým programem či vystoupením a tak vedle obecně známé zuberské výšivky, kvalitní zuberské házené, se zuberský národopisný soubor řadí mezi priority mladého města Zubří.

Malí Beskyďáci

Další část povídání věnujeme novým tradicím, které se objevily v činnosti Beskydu po roce 1990. Na prvním místě bych uvedl práci s mládeží, činnost Malého Beskydu. Potřeba práce s mladými zájemci o národopis se již ukázala v osmdesátých letech, když u souboru manželé Machovi, p. uč. Zdeňka Pšenícová a p. uč. Růžena Mikulenková začali pracovat se školáky.

V roce 1990 Malý Beskyd odjížděl do Lázní Bělohrad, kde nejmenší adepti předvedli ogarské hry, starší pak pásmo Mašinový. V roce 1991 vystupoval Malý Beskyd na Dětském folklorním dni s vedoucí R. Zetkovou a v říjnu připravili program pro důchodce v zuberském klubu.

16. května 1992 spolu s kácením máje byl uspořádán **1. ročník přehlídky dětských souborů**, který se stal oblíbeným nesoutěžním setkáním souborů z Vidče, Rožnova, Vsetína, Zlína, Valašské Bystřice, Liptálu, ale přivítali jsme i hosty ze Slovenska a Polska.

V roce 1993 Malý Beskyd s novou vedoucí A. Kramerovou se účastnil přehlídky dětských souborů ve Frenštátu, dále 1. postupového kola v Hovězí, vystupoval ke Dni matek v Zubří. Na přehlídce dětských souborů v Březovci se spolu se soubory z regionu jako host představily slovenské děti souboru Železiar z Košic. Byla navázána družba mezi oběma soubory a v červenci úspěšně malí Beskyďáci tancovali v Košicích na mezinárodní folkloristické slavnosti.

Po soustředění na Soláni vystupoval Malý Beskyd při návštěvě zástupců SRN z Rosdorfu v roce 1994 na společné besedě. Program mladých se líbil a tak následovalo pozvání, jmenovitě pana starosty Wintra,

Malý Beskyd na Liptálských slavnostech 2000.

stále bohatší zastoupení a naši mladí vystupují na dětských festivalech. Pravidelně navštěvují festival v Liptále (na zdejší soutěži zpěváků dvakrát zvítězila naše Kristýnka Šudáková), ve Frenštátu. Malý Beskyd předvedl svá pásma v pražské ZOO, na Polabské voničce v Nymburku a v posledních letech se úspěšně podílí i na zahajovacích programech valašských bálů.

18 děvčat a 16 chlapců se pilně připravuje na svá další vystoupení.

V současné době vede Malý Beskyd: Helena Adámková a Radka Mičolová. Je třeba se zmínit o práci manželů Pobořilových – Bohušce a Janovi, kteří vlastně v roce 1985 založili a vedli Přípravku Beskydu, která funguje do dneška. V současnosti vede Přípravku Jiří Krčma a Radka Dvořáková, kteří s úspěchem plní i roli choreografů. Pod jejich uměleckým vedením sklízí „přípravka“ ne jeden úspěch ve folklorních soutěžích. Jirka s Radkou rovněž dobře připravují mladé tanečnický na přestup do „velkého“ Beskydu.

V poslední době převzal funkci organizátora obou přípravných složek Martin Dvořák.

Akce, festivaly a folklorní slavnosti

K nové tradici patří již 10 metlářských jarmarků, které rozšířily tradiční kácení máje. Od roku 1996 se stávají vítanou příležitostí lidové zábavy a odkazem na kdysi rozšířenou výrobu metel. Bohužel, toto řemeslo již je jen historickou vzpomínkou a pořádná březová metla se objeví na jarmarku jen krátkou dobu po jeho zahájení. Je jí jako šafránu.

Ve sledovaných letech se stával náš soubor Beskyd stále známější a pro svou uměleckou úroveň často zvaným na různé festivaly a folklorní slavnosti. Od roku 1990 Beskyďáci navštívili několikrát Lázně Bělohrad, Jablonec n. Nisou, Hlinsko, Tuchlovice, Karlovy Vary, Pardubice, několikrát Prahu - vinobraní na Vinohradech, u příležitosti 50. výročí Valašského krůžku, na vernisáži zuberské výšivky na Hradě a v programu Zubří zdraví Prahu v lednu 1997. Na Moravě soubor hostoval ve Svatoborčicích, Přerově, Fulneku, na Šumperských festivalech, ve Frenštátu a nejčastěji při různých příležitostech v Rožnově.

do německého Rosdorfu. Tentokrát to byli nejmladší představitelé Beskydu, kteří rozšířili spolupráci mezi Zubřím a Rosdorfem. Od 8. do 11. května 1995 absolvoval Malý Beskyd 6 vystoupení, poznával okolí, navštívil Göttingen a účastníci úspěšného zájezdu se projeli lodí po řece Vese.

Zájezd aktivizoval Malý Beskyd, v dalším roce na soustředění na Soláni si připravili nové pásmo, se kterým otevírali výstavu dětských prací ve Val. Meziříčí, na pozvání souboru Hořeňák tančili a zpívali v Lázních Bělohrad a silvestrovským pásmem ukončili v Trojanovicích rok 1996. V domácím vystoupení s maďarským dětským souborem pozdravili 50. výročí ženského hnutí a spolu se starším souborem vystupovali ve Fulneku.

Každoroční májové přehlídky dětských souborů mají

Část souboru na vernisáži zuberské výšivky na Pražském hradě.

V rakouském Furthu v roce 1999.

Pro každé vystoupení se připravoval nebo obnovoval nový program a každý zájezd na festival bylo malé dobrodružství plné očekávání - jaké bude počasí, kde bude vystupovat, jaké bude publikum, jak nám to „sedne“.

Rakousko, Německo, Slovensko

Zvláštní pozornost při přehledu posledního údobí činnosti našeho souboru musíme věnovat rakouskému Furthu, německému Rosdorfu a slovenskému Palárikovu. Beskydáci se stali reprezentanty nejen národní lidové kultury, ale i významnými činiteli či iniciátory nových družebních vztahů mezi obcemi a městy.

Při prvním zahraničním zájezdu souboru do západní Evropy odjížděli Beskydáci na pozvání rakouského souboru Enzian do dolnorakouského Furthu na slavnostní znovuotevření tamní návsi. Po dva dny zpívali a tančili, předváděli výrobu metel a zuberskou výšivku. Svým vystupováním zaujali své hostitele natolik, že Enzian navštívil Zubří, nakonec došlo k setkání představitelů obou obcí a spolupráce byla slavnostně stvrzena.

Také na spolupráci s německým Rosdorffem má Beskyd svou zásluhu. Prvé setkání Zubří s Rosdorffem zajistili zuberští házenkáři při zpáteční cestě ze zájezdu z tehdejší NSR. Navázané přátelství se udržovalo mezi házenkáři po celých 20 let, až nové možnosti po roce 1990 proměnily toto přátelství v trvalou spolupráci. Návštěvu delegace z Rosdorfu, mezi jejímiž členy byli i bývalí házenkáři, pozdravili krátkým programem malí reprezentanti Beskydu. Jejich temperamentní vystoupení se líbilo a příští rok odjel Malý Beskyd do Rosdorfu. Nikdo tehdy netušil, že spolupráce mezi Zubřím a Rosdorffem dosáhne tak širokého záběru, že bude ceněna i nejvyššími představiteli obou měst. Soubor Beskyd je vždy v Rosdorfu vřele vítán a jeho vystoupení sklízí pochvalu a uznání.

Staršího data je spolupráce se slovenským Palárikovem. Po rozdělení Československa se vzájemný vztah mezi oběma městy upevnil. Při každé návštěvě přátel

Na návštěvě v Rosdorfu v květnu 1999.

Beskyďáci? Rakousko, Itálii, Polsko, Francii, Německo, Řecko, Maďarsko, Slovensko, Bulharsko a Španělsko - tam všude, a to nejedenkrát, reprezentovali nejen Zubří, Valašsko, ale Českou republiku a významné postavení českého lidového umění.

Slovenské Palárikovo, účast na dožinkách v srpnu 1999.

z Palárikova je svým programem vítá Beskyd a naopak nejlepšími reprezentanty Zubří v Palárikovu jsou naši Valaši a Valašky se svými písněmi a tancem.

Poutí sv. Anny

Snad do tohoto výčtu zásluh Beskydu patří jeho podíl na obnovení tradičních svatoanenských poutí v rožnovském skanzenu. Bylo to v roce 2000, kdy se velcí i malí Beskyďáci účastnili v Rožnově procesí, které šlo od rožnovského kostela přes město do Muzea v přírodě ke kostelu sv. Anny. Dříve byly svatoanenské poutě součástí Valašských slavností.

3.4 Vzpomínky na některé zahraniční zájezdy z naší kroniky

V našem povídání se dostáváme k poslední a myslím, že nejdůležitější kapitole novější historie VSPT Beskyd Zubří – k zahraničním zájezdům. Které státy navštívili

Které státy navštívili

Jestli je každý zájezd malým dobrodružstvím, pak zahraniční výjezd je víc než dobrodružství. Začíná to přípravou a nácvikem programu, jeho organizací a zabezpečením a v neposlední řadě tolerancí a spoluprací mezi všemi účastníky zájezdu.

O každém výjezdu Beskydu za hranice od roku 1990 informovaly Zubřany naše Zuberské noviny. Proto se zastavíme jen u míst, kde a s kým Beskyďáci vystupovali a připojíme několik okolností, které v novinách nebyly.

3.4.1 Kde jsme také hráli, zpívali a tancovali

Rakousko, Itálie

O prvním výjezdu po otevření hranic jsme již vyprávěli. A jak na něj vzpomíná vedoucí souboru, pan Gajdoš? „Naše počáteční výjezdy byly poznamenány

Soubor Beskyd v Benátkách v roce 1990.

novými okolnostmi – náhlá volnost, můžete si vyjet kam chcete a kdy chcete, vstřícní a pohostinní dosud nám neznámí sousedé a tím nově vzniklý problém komunikace. Pokud někdo uměl cizí jazyk, tak jen scholasticky, z učebnic.

Proto hned při prvním zájezdu v roce 1991 jsme byli nuceni si sehnat tlumočníka. Zdeněk Pšenica zajistil tlumočníka, který ovládal osm jazyků, co víc jsme si mohli přát. Byl to pan profesor, který přednášel na olomoucké univerzitě, starý mládenec, v letech, bylo mu něco přes sedmdesát roků. Naše cesta vedla přes Rakousko do Itálie, takže komunikace byla nutná.

Kdykoliv jsme však někam přijeli, pan profesor se nestačil ani zorientovat a my jsme již byli domluveni. Znalost tolika řečí byla jistě výjimečná, ale takto vybavení lidé mohou být v praxi téměř nepoužitelní.

Při dalším cestování jsme zjistili, že nejen pana profesora již nepotřebujeme, ale naopak on potřeboval nás. Měli jsme obavu, aby se nám neztratil, aby se posadil kam má, aby dostal najíst apod. Mladším rozveseleným členům souboru museli ti starší vysvětlovat, že všichni jednou budeme staří a ne všichni se dožijeme takového věku. Všichni pak pečovali o našeho profesora.

Po příjezdu do Itálie se strhla průtrž mračen, velký liják a všude byly velké a hluboké kaluže. Všichni jsme rychle proběhli deštěm k chatkám. Najednou slyšíme volání: „Co mám dělat, prší.“ Pana profesora jsme přivedli do chatky, zajistili mu jídlo, osušili a uložili k odpočinku.“

Kudy vedla první cesta? Z Furthu odjel soubor do Vídně, dále do Itálie s návštěvou Benátek, Raveny, San Marina, Florencie, Verony, koupání v Jaderském moři a přes Alpy zpět domů.

V dalším roce přijel soubor Enzian do Zubří i s představiteli obce. Ještě téhož roku odjel soubor i s dechovkou do Furthu, všude je provázela rakouská a ostravská televize.

Rakousko, Francie, Polsko a Německo

V únoru 1992 vystupoval Beskyd v rakouském Badenu v Hale sportu na folklorním plesu.

V dubnu byl dva dny v polské Pszczyně a v srpnu „Beskyd nadchl Francii“, tak se psalo o úspěchu souboru ve francouzských novinách. Cesta vedla přes Strasbourg (vystoupení v Královském paláci Palace Rohan), dále na „Opálové pobřeží“ Atlantiku, město Abbeville, pak Paříž a odjezd do městečka Chateau – Chinon v Burbonském kraji.

Zájezd do Francie v roce 1992 – město Chateau – Chinon.

Při návštěvě polské Pszczyny vystupoval soubor na dožínkách v Bojsówě – 1993.

V roce 1993 se odjíždělo znovu do Polska na Dni Pszczyny. Jeden dávnější polský zájezd a hlavně návrat zachycuje toto „Pašování po Zubersku“. Soubor již za minulého režimu vyjížděl do spřátelené polské Pszczyny, se kterou udržujeme dodnes vzájemné folklorní návštěvy. Při jednom takovém výjezdu ve zmíněném období jsme byli svědky pašování.

Nejzkušenější a nejostřílenější v zahraničních zájezdech byl tehdejší náš muzikant Josef Lejba. Byl vynikajícím klarinetistou, dobrý kamarád a pomáhal snad všem muzikám v okolí. S námi také velmi často vystupoval. V té době působil v Zubří také vynikající muzikant a farář Jaromír Plachý. S Josefem se znali velmi dobře z vojny. Při pobytu v Pszczyně Josef, jako vždy, nezhálel a shromažďoval zboží. To byla při jeho schopnostech hračka.

Méně zábavnější pak byl přejezd přes ostře sledované hranice. I tady však měl Josef řešení. Vše poskládal kolem svého dobrého přítele Jaromíra. Na jeho opatrné protesty mu Josef vysvětloval: „Jarku, řekneš jim, že jsi farář a nic se Ti nestane.“ Jaromír nedovedl zklamat svého bližního a tak raději trpěl. Naštěstí pouze u toho to také zůstalo. Za hraniční čarou pak Josef triumfoval: „Vidíš Jarku, že Tebe vždy Bůh ochrání“.

Jako by to bylo včera – stále v živé paměti

Zážitků a veselých příhod by se našlo jistě dostatek. Vzpomínka vedoucího souboru Jos. Gajdoše nám oživí tehdejší událost: „*Při cestě na dožínky do Svatobořic-Mistřína, nás potkala malá příhoda. Hned za Brňovem se na nás přilepilo osobní auto, které neustále blýskalo a troubilo. Nikdo nechápal, co tím šofér osobního auta myslí, snad se mu zalíbila některá dcera z našeho autobusu. Uběhlo několik kilometrů, když nás řidič osobního auta drze předjel a snažil se nás zastavit. Rozčilení jsme zastavili a nestačili jsme se divit. „Drzý“ řidič nám totiž dovezl naše kufry, které nám vypadly ze špatně zavřeného zavazadlového prostoru. S poděkováním a krásnými pocity, že nejsme v Česku na tom tak špatně, jsme pokračovali dál. Jak to dopadlo na dožínkách, nechte si od některých vyprávět.*“

Z přípravy na vystoupení v hotelu Pupp v Karlových Varech.

Pozvání do Francie

Druhá vzpomínka vedoucího souboru pana Gajdoše patří zájezdu do Francie v roce 1995 a to události, která se ještě odehrála na našem území. „Po roce 1989 soubor začal plně využívat nových možností. Podařilo se mu navázat mnoho nových kontaktů, které umožňovaly velkou řadu příležitostí. Počtem ročních výjezdů patří Beskyd mezi nejúspěšnější, čímž předběhl i mnohem vyspělejší soubory.

Všichni víme, že z takových zájezdů si neodnášíme jen nové poznatky o navštívené zemi, ale především vlastní zážitky, které není možno někdy ani zveřejňovat. Přesto se o některé s Vámi rád podělím.

V roce 1995 jsme dostali opět pozvání, již po několikáté, do francouzské Normandie, kde jsme vystupovali v přímořských letoviscích a přístavech. Právě v tomto roce jsme si měli pobyt ve Francii prodloužit o účast na dudáckém festivalu v Bretagni.

První problém tohoto zájezdu nastal hned při jeho přípravě. Domácí zuberští dudáci, Čípovi, se nám omluvili. Museli jsme sehnat náhradu, což se nám podařilo v nedalekém Frenštátu. Pan Vlastik, dudák, byl ochoten s námi vyjet a obětovat svoji dovolenou. Následovaly společné zkoušky, generálka. Byli jsme připraveni k odjezdu.

Objevil se však další problém tohoto zájezdu. Z Francie přišel telegram, který nám oznamoval, že z finančních důvodů se dudácký festival ruší. A je to.

Autobus zajištěný, účastníci čerpají náročně sjednanou dovolenou, do Francie na týden nemá význam vyjždět.

Vedení souboru muselo operativně reagovat a zajistit na týden náhradní výjezdní program. S nostalgickou vzpomínkou nejstarších členů na rok 1972, kdy jsme absolvovali čtrnáctidenní turné v Mariánských Lázních, jsme se rozhodli, že mladým členům neuškodí seznámit se s krásami naší vlasti, vždyť u nás je také co k vidění, a to právě v západočeském regionu.

Díky folklornímu souboru Radost z Ostrova n. Ohří jsme nádherně doplnili vzniklou časovou mezeru. Během pobytu jsme vystupovali v lázních Jáchymov, v hotelu Pupp v Karlových Varech, v sále dnešních vyhlášených Miss ČR. Ve volném čase jsme si prohlédli západočeské lázně.

Dosud všichni účastníci zájezdu vzpomínají na stravování v Ostrově n. Ohří. Vedoucí souboru Radost pracovala ve vedení tamější věznice, takže nám zajistila i stravování přímo ve věznici. Komu se to podaří? I když v dnešní době těchto stravníků přibývá, našim dcerkám, třeba jsou z tvrdého Valašska, tam nechtělo chutnat. Některá odmítla hned od počátku, snad ze strachu, že by tam mohla zůstat, jiné odpadly postupně. Nejvíce na tom vydělali ogaři, kteří jedli i za dcérky. Objektiv-

ně nutno přiznat, že nebyly příjemné prohlídky při každém vstupu do věznice v podivných místnostech na vrátnici, ani procházka vězeňským dvorem za dohledu a pokřikování našich „spolustrávníků“, kteří nás sledovali z dobře zajištěných oken a málo kulturní zařízení jídelny včetně linoucí se nevábne vůně. Strava však nebyla špatná, takže ogaři si vyzkoušeli, že takové „závodní stravování“ není to nejhorší.“

Tento zájezd má však pokračování – zážitek z francouzské části zájezdu prozradí opět pan Gajdoš: *„Ve Francii jsme již byli, ovšem tato událost nás zaskočila. Do Paříže přijíždíme vždy ráno v sedm hodin na náměstí Concorde. Tam nás řidiči vysadí, aby mohli podle předpisu odpočívat. My si vezmeme proviant na celý den a věnujeme se prohlídce Paříže. V 17 hodin byl na stejném náměstí sraz a my jsme již před stanovenou hodinou disciplinovaně očekávali příjezd našeho autobusu, abychom odjeli se ubytovat a provést tolik potřebnou hygienu. Chyběl pouze hostující dudák, Vlastík, který s námi pocho-pitelně jel, i když se dudácký festival nekonal. Jeho nepřítomnost nás zatím nevzrušovala. Po příjezdu autobusu už to bylo jinak. Kde je, kdo a kde ho viděli naposled apod. Co teď? V cizím velkoměstě, kde česky nikdo nechce mluvit, zůstává jeden z nás. Opatření bylo následující – na místě zůstanou dva muzikanti, Slávek a Petr, patřičně vybaveni proviantem. Oba vyčkají zpozdilého návratu našeho dudáka. Pozdní příchody některých členů se často vyskytovaly, které jsme řešili i tím, že jsme odjeli, ovšem ne tak daleko od domova. Zmínění muzikanti zůstali čekat bez tolik očekávané hygieny. My si je vyzvedneme až ve 22 hodin, kdy se vrátíme na prohlídku noční Paříže.“*

V určenou dobu přijíždíme na náměstí Concorde, kde sedí Slávek a Petr sami, unavení a naštvaní na ztraceného kolegu. Odjeli jsme k prohlídce Eiffelovky. Někteří členové vedení místo prohlídky světoznámé věže šli vyzkoušet pohotovost francouzské policie přímo na stanici pod věží. Nasměřovali nás zpět na stanici k Louvru, odtamtud na další. Tak jsme spolu se zkušenou a Paříže znalou tlumočnicí, paní učitelkou Alenkou Petruželovou, proběhli několik policejních stanic. Některé scénky byly jako z filmu (půlnoční střídání směn, předávání případů, černošky, blondýny) a po vystřídání směn jsme nahlásili a upřesnili vzhled našeho kolegy.

Druhý den jsme také navštívili naši ambasádu v Paříži, kde jsme zanechali vše potřebné. Následující dny jsme byli v neustálém spojení. Pak jsme museli odjet plnit své závazky vůči francouzské cestovní kanceláři.

A do třetice ... i tam nás čekalo překvapení. Na určeném místě jsme čekali hodinu a nikdo se s námi nekontaktoval. Mezi-tím stačila omdlít Věrka. Vyplašení, co se jí stalo, nás uklidnila její kamarádka Jana: „To nic není, to je u ní normální, když uvidí kapku krve, omdlí.“ Jeden ogar si při fotbale skopl palec, ze kterého kapala pravá valašská krev. Proto Věrka nešla asi studovat medicínu. Mezitím vedení řešilo opět nově vzniklou situaci, volalo se šéfovi cestovky, který nám vysvětlil, že nám poslal telegram a divil se, co tam děláme. V době, kdy nám poslal telegram, jsme byli již týden na cestách. Projevil se jako vynikající organizátor. Za další hodinu jsme měli ubytování a večer vystoupení, abychom si na to vše vydělali.

Po pěti dnech jsme odjížděli domů se smíšenými pocity, unavení, mnoho zážitků, spokojeni, ale co Vlastík? Neznali jsme ho dobře, nebyl náhodou nemocen, co řekneme jeho rodině, udělali jsme opravdu všechno?

Po příjezdu se odebrali do Frenštátu na výzvědy členové vedení. Ostatní byli zvědaví na rozřešení záhady.

Po zazvonění u rodinného domku nám přišel otevřít tolik hledaný Vlastík. Přijel teprve včera, tvrdil nám, že jsme mu ujeli. Šest dnů bloudil Paříží a oslovoval české turisty, aby jej vzali domů. Podle jeho slov oslovil osmdesát autobusů. Vzali jej nakonec do západních Čech. Přes veškeré jeho vysvětlování musel doplatit navýšené výdaje souboru. Ostatní dosud zůstalo záhadou.“

Náš odvážný Beskyďák na gumovém laně nad Štrbským plesem.

Pro doplnění jen místa pobytu souboru – Norimberk, Paříž, Versailles, cesta na sever Normandie – Abbeville, Compiègne, Saint Michel.

V roce 1994 odjel soubor do Rosdorfu na oslavu 75 let jejich souboru „Frisch Auf“ a v dalším roce spolu s dechovkou do Furthu, kde jejich soubor Enzian slavil 50 let svého trvání. Za účasti 16 souborů vystupoval Beskyd v galaprogramu jako poslední a s velkým úspěchem.

Kde jsme ještě byli

V roce 1996 to byly návštěvy Slovenska na Festivalu v Kamience a Polska na pozvání souboru Holajnica v Bielsko-Biale. Hlavní událostí roku byl zájezd do Řecka přes Slovensko, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko do Turecka (den v Istanbulu) a pak 6 dnů v Řecku – Feres, Tichero, stadion v Soufli, Soluň a hlavně pobyt u moře.

V roce 1997 navštívili Valaši v Maďarsku Sarvár na Mezinárodním festivalu. V jaké společnosti tam vystupovali? Byly tam soubory ze Španělska, Kypru, Rumunska, Izraele, Thajska, Finska, Jihoafrické republiky, Egypta, Jugoslávie a Maďarska. Festival trval od 15. do 23. srpna a denně se zajíždělo s programem do okolních městeček a vesnic.

V roce 1998 hostovala cimbállovka a 4 taneční páry v Bielsko-Biale. Cestou na další festival v Kamience navštívili Beskyďáci Vysoké Tatry a na Štrbském plese 3 odvážní Valaši absolvovali na gumovém laně – bungee jumping – skok z výšky 63 metrů z věže skokanského můstku. Těm, kteří je dole sledovali se tajil dech a dělalo se jim špatně. Písemné potvrzení skoku je uloženo v kronice souboru.

Ve stejné kronice je popsán zájezd do Itálie na mezinárodní festival v Tagliacozze v Apeninách a do Marotty, který soubor absolvoval od 15. do 25. července. Otevřeme si již vzpomínanou kroniku a staneme se pomyslnými účastníky zájezdu: „*Pak přišel ten den úterý 14. července 1998. Sraz byl na desátou hodinu. Letos s námi jeli (pro nás noví) řidiči z ČSAD Rožnov - Josef Žamboch a Zdeněk Vojkůvka. V 10.30 jsme se loučili se Zubřím a uháněli směrem k hranicím - k Mikulovu. Spolu s námi cestoval i pracovník FoSu a tlumočník Viliam Dekan - náš Vilda. Ve 14.45 jsme stáli na česko-rakouské hranici Mikulov-Drasenhofen. Tady nastaly problémy. Rakouští celníci nás nechtěli pustit, když viděli, jak jsme nabalení. Museli jsme namátkově otevřít kufry, aby se podívali, co vezeme. Nedokázali totiž pochopit, že jsme soubor a jedeme na festival až na jih Itálie. Museli jsme se vrátit zpět na naši stranu a vylít 120 litrů vody, což byly naše zásoby pitné vody. Nelíbilo se jim, že vezeme tolik vody. Když jsme přijeli zpět na celnici, museli jsme vyložit celý autobus – kufry, tašky, spacáky – prostě všechno muselo ven. Když prošli celý autobus, prohlédli kapsáře a zjistili, že nic nepřevážíme, propustili nás. Jakmile se celníci uklidnili a pochopili, kdo jsme a kam jedeme, mohli jsme všechny věci opět nakládat do autobusu. Po dvou hodinách strávených na celnici, jsme konečně mohli odjet. Jediné, co jsme na celnici museli nechat, bylo 15 kg brambor, které měly být k obědu. Ale celníkům jsme je nenechali, darovali jsme je Čechům, kteří se vraceli domů. Jen jsme si povzdechli: takto se nám otvírají dveře na Západ.*“

Část souboru v San Marinu v červenci 1998.

a občůdky se můžeme osvěžit pramenem pitné vody. Při vstupu na náměstí nás vítal nad pódiem veliký nápis. O půl desáté byl slavnostní večer zahájen prezidentem folklorních slavností. Zcela zaplněnému náměstí se představily soubory z Portugalska, Mexika, domácí Italové a my Beskyďáci. V programu jsme předvedli Metlový všichni, Špaček, Čardáše a zpěv Honzy a Marušky. Byli jsme dobří, líbili jsme se. Byli jsme jiní, než ostatní soubory - stále v pohybu. O půlnoci se odjíždělo na hotel.“

Přečetli jsme si společně jen několik stránek kroniky souboru Beskyd. Nejedná se o jeden svazek, těch svazků je již devět (mimo kroniky Malého Beskydu), jestli se nemýlím a jsou plné vzpomínek, fotografií, výstřižků, propagačních materiálů z různých zemí, děkovných zápisů a přání. Listovat a pročítat tyto kroniky je zajímavé a poučné. Jistě se najde příležitost při 60.výročí činnosti souboru tyto kroniky vystavit. Všechny kroniky souboru mají jednu autorku - Evu Slovákovou-Dostálovou. Obdivuji její vytrvalost a pečlivost při zachycování všech událostí jimiž soubor žije. Na těchto kronikách se ukazuje, že to, co není zapsáno, bude zapomenuto a vlastně jakoby ani nebylo.

Německo, Slovensko, Rakousko a Španělsko

V roce 1999 plnil soubor družební závazky a úkoly v Rosdorfu, Palárikovu i Furthu.

V srpnu roku 2001 jsme byli pozváni do Francie. Cesta směřovala opět nejprve do Paříže – La Place de la Concorde, Les Jardines des Tuileries, Le Louvre, Notre Dame, Sacre Coeur, Pak jsme jeli do Normandie, kde se v tamním Brixu konal mezinárodní festival a mimo nás tam byly také soubory z Jihoafrické republiky, Namibie, Jižní Korey, Polska a samozřejmě Francie. Svým vystoupením jsme potěšili i vesničku Tamerville. Další krásy Francie jsme obdivovali na jejím jihu a to v malebné oblasti sýrů a vína Sancere, kde jsme stejně jako další soubory z Francie a Brazílie zazpívali a zatančili.

Další den jsme navštívili Florencii, druhý pak Řím a Vatikán. Z kroniky si přečteme zápis o prvním dnu v Tagliacozu. Byl pátek 17. července. Po snídani jsme vyrazili směrem k Tagliacozu, městečku, které leží v Apeninách, asi 140 kilometrů od Říma. Naposledy jsme projeli Římem a tak se s ním i rozloučili, protože naše cesta nyní směřovala do hor. Projížděli jsme krásnou hornatou přírodou, kochali se jejími krásami a obdivovali domečky v horách. V 11.45 jsme dorazili do Tagliacozy před hotel Miramonte, kde jsme měli být ubytováni. Byly nám přiděleny dvě hostesky - Ludvika a Franciska. Po obědě - těstoviny, kuře, brambory a ovoce - jsme měli až do večere volno. Na večeri v 19.15 jsme my, děvčata, šly už učené, protože po večeri se šlo do krojů a před námi bylo první vystoupení v Tagliacozu na náměstí. Město je dosti rozlehlé a veliké, domy jsou postaveny vysoko v horách. Cestou do hor objevíme několik pramenů minerální vody. Už při vstupu na náměstí s kašnou

Valašský soubor písní a tanců Beskyd

Mezi poslední velký zájezd patří návštěva Španělska v roce 2003 do městečka Terrasy, na festival Festa Major 2003, což je křesťanská oslava svátku patronů města, obdoba našich poutí. Tyto festivaly trvají tři až pět dní a Beskyďáci po tři dny vystupovali na náměstích městečka i v nedaleké vesnici La Llacuna. Také navštívili Barcelonu a olympijské městečko, jakož i chloubu tohoto kraje - klášter Monserrat ve stejnojmenném pohoří.

V září oplatil španělský soubor Esbart Terrassa našim Valachům návštěvu a my jsme mohli na společném vystoupení v Klubu zatleskat jak našim Beskyďákům, tak i španělským tancům s kastanětami. Bylo to úspěšné společné vystoupení a ukázalo nám poslání a sílu lidového umění při poznávání sjednocující se Evropy a také i poslání, které soubor Beskyd plní při svých zahraničních vystoupeních.

V tomtéž roce ve dnech 29. 5. – 2. 6. jsme byli pozváni společně s představiteli obce, házenkáři a hasiči do německého Rosdorfu na oslavu 10. výročí partnerství mezi našimi obcemi.

4. VZPOMÍNKY VE FOTOGRAFIÍCH

Svatobořice – Mistrův 1990

Rakousko – Furth 1990

Valašský bál 1992

Polsko 1992

Francie - Abbeville 1992: První člověk byl Valach

Chateau –Chinon 1992

Zastavování - Pavel Maceček a Monika Káňová 1992

Německo 1994

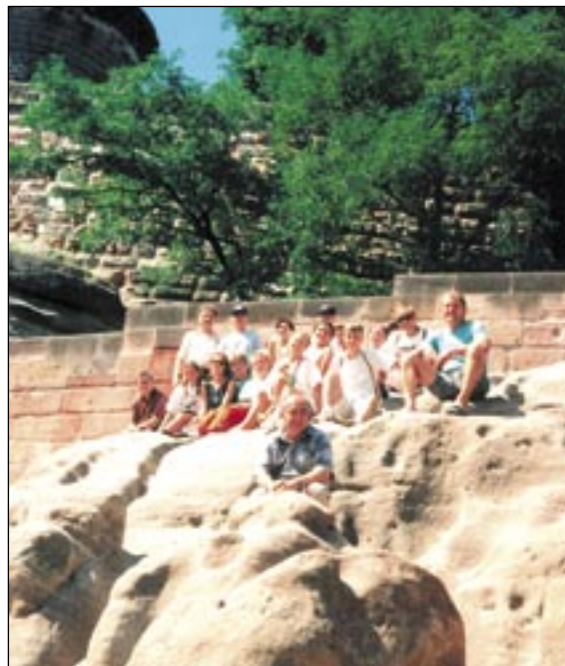
Německo 1994

Francie 1995

Belgie 1995

Cesta do Francie 1995

Řecko 1996 – Naše společné stravování

Turecko 1996

A tak všichni skončíme 1996

Bělohrad 1996

Valašský bál 1997

Itálie – 1998 (Rakouské hranice – Mikulov)

Itálie 1998

Rakousko 1999

Rakousko 1999

Francie 2001

Anenská pouť 2001 - Rožnov

Oslava města 2002 - Zubří

Masokombinát Krásno 2002

Polsko 2002

Španělsko 2003

Španělsko 2003

Setkání s režisérem Zdeňkem Troškou v Rožnově na Kordulce 2003

Praha 2004

Stavění máje Valašské muzeum v přírodě Rožnov p. R. 2005

Stavění máje Valašské muzeum v přírodě Rožnov p. R. 2005

Stavění máje Valašské muzeum v přírodě Rožnov p. R. 2005

Bělohrad 2005

Bělohrad 2005

Strážnice 2005

Strážnice 2005

Zastavování - Jana Vynikalová a Tomáš Mikulěnka

Zastavování - Věrka Škrobáková

5. A CO ŘÍCI NA ZÁVĚŘ?

Naši jubilanti

V roce 2003 slavil své šedesátiny pan Gajdoš, dlouholetý vedoucí souboru a myslím, že spojit 60. výročí souboru s šedesátkou pana Gajdoše je přirozené a symbolické. Od roku 1967 je pan Gajdoš členem souboru, nejdřív jako cimbalista prvního obnovení muziky, později jako vedoucí souboru, který má lví podíl na úspěšné činnosti tohoto kolektivu.

Závěrem

Závěr povídání přenecháme Zdeňkovi Pšenice, předsedovi FoS České republiky, který jako bývalý člen a funkcionář Beskydu na svůj mateřský soubor vzpomínal při své návštěvě Zubří. Na otázku, co mu dala prožitá léta a práce v souboru

odpověděl: „V souboru jsem pracoval od konce 70. let do roku 1991, kdy jsem přešel do Prahy. Rád vzpomínám na dobu prožitou v souboru jako na nejpěknější dobu mého života. Práce v kolektivu souboru mi v té době dala náplň a smysl života, seberealizaci, poznal jsem spoustu lidí a získal mnoho přátel.

Členem souboru jsem byl od svých 16 let, zpočátku mi to moc nešlo, ale vytrval jsem. Po vojně jsem se vrátil do souboru a pracoval jsem ve vedení. V té době se začal soubor dostávat do povědomí regionu. A nebylo to jednoduché. Vždyť Valašsko, vedle Slováků a Slezska, patří mezi regiony s největším počtem souborů a tak konkurence byla velká.

Výjimečné postavení má soubor ve své organizační potenci, v jeho vlastním životě. V době, kdy jsem se těchto akcí zúčastňoval jsem ani nechápal jejich význam v upevňování vzájemných vztahů. Rád vzpomínám – a pokud čas dovolí i navštěvuji – tradiční bály, kácení máje a další příjemné chvíle s Beskyďáky. Dnes zvláště oceňuji práci s mládeží, vzpomínám na manžele Machovy, Jaroslava Wachtla s jeho vztahem k dětským muzikantům a Marii Šichovou, která se starala o zpěváčky a na vydatnou choreografickou pomoc pana Mikulenky.

Tyto zkušenosti a poznatky mi pomohly v počátcích mé činnosti ve FoS, kde jsem od roku 1991 pracoval jako výkonný tajemník a od roku 1997 jako jeho předseda. Tím, že jsem v souboru začínal „od píky“ a poznal jsem jak život souboru, tak i organizační problémy folklorní práce, mohl jsem snadněji objevovat i kvality jiných regionů a pochopit jejich potřeby.

Dnes má FoS přes 400 souborů, z toho víc než 200 dětských souborů a patří mezi největší nevládní neziskové organizace. Široká účast mládeže posouvá FoS mezi tři největší mládežnické organizace v republice.“

Na otázku, co přeje Beskydu k jeho šedesátce, pan Pšenica podotkl, že to přeje svému souboru, protože je stále členem Beskydu a přál: „Hodně nadšených členů umělecky i organizačně schopných a trvalou a vyváženou syntézu mládí a zkušeností.“

Zdeněk Pšenica
předseda FoS ČR

Toto přání je tečkou za šedesátiletou činností souboru a programem dalšího a věříme, že úspěšného období Beskyďáků.

Tož Valaši, nedajme sa.

Seznam členů souboru Beskyd Zubří v roce 2005

V současné době eviduje soubor 92 členů – dospělí i děti.

Muzika:

Primáš a vedoucí muziky Josef Říha, terci Svatoslava Konrádová a Václav Dostál, kontry Petr Stručovský, klarinet František Baláš, cimbál Ladislav Gužík, basa Zdeněk Konrád

Výbor:

Vedoucí Josef Gajdoš, zástupce vedoucího Jan Vynikal st., organizační vedoucí Radek Vašek, ekonom Petr Stručovský, pokladní Zdeněk Petružela, vedoucí taneční složky Jana Mikulenková, primáš Josef Říha, organizační vedoucí Malého Beskydu Martin Dvořák, členové Helena Adámková, Pavel Jaroň, Jan Vynikal ml.

Vedoucí tanečních složek:

Jana Mikulenková – dospělá složka, Jiří Krčma a Radka Dvořáková – Přípravka, Helena Adámková a Radka Mičolová – Malý Beskyd.

Členové tanečních složek:

Dostálová Eva, Mikulenková Jana, Vynikal Jan ml., Krčma Jiří, Mikulenk Tomáš, Křenek Jaromír, Adámková Ema, Jaroňová Jana, Staňová Věra, Jaroň Pavel, Billová Veronika, Janíčková Kristýna, Janíčková Martina, Závorková Zuzana, Petřvalská Pavlína, Prorok Lukáš, Volf David, Bečaj Václav, Maňák Petr, Machová Veronika, Staňková Marie, Staňková Eva, Janošek Martin, Proroková Zuzana, Kamencová Aneta, Koláčková Veronika, Proroková Kateřina, Ondřej Martin, Šustáček Jakub, Šustáček Matěj, Chudáčková Patricie, Ovčáčková Dominika, Skýpalová Markéta, Šturmová Tereza, Šrámková Tereza, Žárská Kristýna, Hoferová Karolína, Barglová Karolína, Pavlíčková Tereza, Holčáková Karolína, Vašková Barbora, Adámková Helena ml., Krupová Marie, Valová Gabriela, Holíšová Kateřina, Ondřej Filip, Fischer Patrik, Havel Kryštof, Konečný Lukáš, Zeman Štěpán, Tichý Daniel, Korger Dan, Svak Tomáš, Letovancová Denisa, Macečková Silvie, Hoferová Kristýna, Hanskutová Tereza, Šrámková Michaela, Fryšarová Michaela, Nováková Monika, Petřeková Dominika, Petřeková Romana, Jurková Tereza, Valová Veronika, Němcová Lenka, Šudáková Kristýna, Smočková Vendula, Krupová Anna, Kolečková Zuzana, Petružela Tomáš, Svak Jakub, Konečný Tomáš, Kutěj Daniel, Vašut Jan, Pavlíček Ondřej, Krupa Václav, Janošek David, Maceček Pavel, Dvořák Honzík.

Děkujeme, že jste přečetli naše povídání až do samého konce a strávili tak pěknou chvíli ve vzpomínkách, které píší historii našeho valašského kroužku. Některým z Vás, se po přečtení jistě vybaví ještě další akce a momentky, které jste s Javorníkem či Beskydem zažili, ať už jako divákům, přátelům, či samotným členům. Děkujeme Vám za Vaši podporu, přízeň a sympatie.

Doufáme, že to, co děláme a co předáváme z jedné generace Beskyďáků na další, bude stále u srdíčka hrát a těšit nás všechny i Vás.

Je jen na nás všech, jak se budeme chovat k naší pokladnici plné valašských písniček, tanců, lidové slovesnosti, zvyků, tradic To vše má svou krásu a my všichni bychom se měli snažit, aby se ta krása nevytratila, ba naopak pečovat o ni, ať je stále krásnější a je jí na tom našem světě více.

Ogaři a cérky z celého Beskydu